

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 40. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN1948. SZEPTEMBER 30.
5708. ELUL 26.

Szakasits Árpád köztársasági elnök ujévi üdvözlete

a dolgozó magyar zsidóság számára az Uj Élet útján

Szívből jövő jókívánságaimat küldöm a hazánk földjén élő és dolgozó magyar zsidóságnak. Népi demokráciánk biztosítja szabadságukat és boldogulásukat, amelyet ők azzal viszonznak, hogy jó és hűséges polgárok módjára a közjót szolgálják, résztvesznek az újjáépítés munkájában és olyan új emberi világ

megteremtéséért fáradoznak és harcolnak, amely örökre lezárja a barbárság korát, amelyben oly sok milliónyian hordozták a megalázottság terhét s lelkek kinhaláltak.

Ez a hit töltse be az ünnepek napjait s a következő munkás hétköznapiakat is.

Ilja Ehrenburg utmutatása

I r t a : S Ó S E N D R E

Ilja Ehrenburg — mint a napilapok már megírták — hosszabb levelet intézett egy müncheni hívéhez, aki két kérdésre kívánt részletes választ. Az egyik kérdés így hangzott: „Mi a Szovjetunió álláspontja Izrael államával kapcsolatban?” A másik kérdés így szólt: „Az ugynevezett zsidókérdés megoldásának tekinthető-e Izrael állam?”

Ilja Ehrenburg válasza voltaképpen hármasságnak fogható fel. A Pravda hasábjain közölt nyitllevélben megtalál-

hatjuk a harcos kommunista, a jó szovjet hazafi és a gerinces zsidó egymással különösen megféle állásfoglalását. Ez az egybefonódó hármasság cseppet sem meglepő Ilja Ehrenburgnál, aki a Szovjetunió Kommunista (Bolsevik) Pártjának írói élgárdájához tartozik; a Szovjetunió népeinek egészséges hazafias érzéseit szóltatja meg műveiben; és ugyanakkor a Szovjetunió Zsidó Antifasiszta Bizottságának egyik szellemi irányítójaként hangot ad az ottani dolgozó zsidóság óhajainak is.

Ilja Ehrenburg, a világhírű szovjet író és publicista, nemcsak a müncheni hívéhez intézett és a Pravda-ban publikált nyitllevelével adott utmutatást más országok dolgozó és haladó zsidóinak, hanem állandóan utmutatással szolgál egész művöltában is, amely azt bizonyítja, hogy mindenki, aki akar, lehet egyszemélyben méltó tagja a szocializmus élcsofalát jelentő pártnak, ha fia hazájának és önérzetes képviselője a zsidó közösségnek.

Ilja Ehrenburg kifejtette,

hogy a szovjet kormány elsőnek ismerte el az új Zsidó Államot és amikor Izrael hadserege fegyvert ragadott az angol lisztekől vezetett arab légiók támadásának visszaverésére, a szovjet emberek minden rokonszenve a szabadságukért küzdő zsidók mellett volt, ugyanugy, ahogy a szovjet emberek együttéreznek a népük szabadságáért küzdő vietnami és indonéz hazafiakkal is. „A Szovjetunió képviselője — írta Ilja Ehrenburg — kifejezésre juttatta az UNO-ban, hogy a

Ára 1.40 forint

szovjet nép rokonszenvet érez a nagy tragédiát átélő zsidók iránt és elismeri azt a jogukat, hogy saját földjükhöz éljenek. A szovjet emberek sikert kívánnak Izrael dolgozóinak és nem zárták be szemüket ama megpróbáltatások előtt, amelyeket az ifjú Zsidó Állam átél. Az angol zsidóban álló arab hóhérok betörésénél azonban nem kevésbé veszélyes az angol-amerikai tőke behatolása.

A kitűnő szovjet író azután rámutatott a *Pravda*-ban közölt soraiban arra a veszélyre, amit a zsidó dolgozókat eláruló és így az igazi zsidó érdekeket veszélyeztető zsidó nagylőkések okoznak, akik — kizsákmányoló gazdasági rendszerük megvédelmezése céljából — szívesen szövetségesnek a zsidók ellenségeivel is a zsidó dolgozók leverésére.

Talán az első kérdésre adott feleletnél is érdekesebb Ilja Ehrenburg-nak a második kérdéssel kapcsolatos válasza. „A zsidókérdést — hangsúlyozta — mindenütt csak az általános haladás oldhatja meg. Megértem, hogy az Auschwitzból és egyéb német koncentrációs táborokból megmenekült zsidók Izrael államában látják meneküldőhelyüket, de leszögezem, hogy Izrael állama nem jelenthet teljes megoldást. Amikor Amerikában jártam, láttam, hogy miképp fenyegeti az ottani zsidók sorsát a mindjobban nőnekő fasizmus. A megmentést a zsidók számára nem Izrael állama jelenti, hanem a haladó Amerika győzelme a faji megkülönböztetések Amerikája felett. Amikor Hitler próbái behatoltak Egyiptomba, Palesztinát is fenyegették. Hiába lett volna már ott Zsidó Állam, az nem tudott volna ellenállni Rommel csapatainak. Palesztina zsidóit Sztálingrád mentette meg, a szovjet emberek győzelme a fasiszták felett. Ezzel mentette meg a szovjet nép Európa népeit és köztük milliónyi zsidó életét is.”

Ilja Ehrenburg levelében azután ezek olvashatók: „Az orosz zsidók résztvették a Szovjetunió építésében és harcában, kivették részüket a szocializmus megvalósításából és hőiesen harcoltak a Szovjetunió nagy honvédő háborújában. Sokan elmenekültek a nácik által megszállott területekről is, hogy csatlakozzanak a partizánokhoz és elősegítsék a Vörös Hadsereg győzelmét. A Szovjetunió zsidó polgárai megértet-

ték, hogy a zsidókérdést nem lehet nacionalista alapon a világ egyetlen pontján megoldani. Ez a megoldás csak a társadalmi rendszer világviszonylatban történő megváltoztatásával következhet be. A dolgozó zsidók sorsa a világ minden részén egybeforr a demokrácia és a szocializmus győzelmével.”

Ilja Ehrenburg nyíltlevele a maradandó értékű emberi dokumentumok és politikai, világnézeti, szellemi utmutatások közé tartozik. Mivel kevésbé a zsidó ujesztendő előtt látott napvilágot, szinte újévi ajándéknak is tekinthetjük.

Ilja Ehrenburg-nak ez a *Pravda*-ban megjelent nyíltlevele nagyon elősegíti sok félreértés tisztázását és a helyes állásfoglalás kialakulását. Nyugodtan mondhatjuk, hogy végleg eldőntötte azt a disputát is, amelyet egyes rétegek — szerencsére igen kis rétegek — provokáltak az *Uj Élet* legutóbbi, nyílt kiállítás és helytállás követelő vezércikkei nyomán. Ilja Ehrenburg ugyanazt hirdeti, amit a dolgozó magyar zsidóság mai vezetői és mai szellemi képviselői is hirdetnek: azt, hogy a dolgozó zsidók helyzete a világ minden részén az igazi demokrácia diadalától és az ebből kialakuló szocializmustól függ.

A haladó erők győzelmének elősegítése: ez a feladala minden zsidónak, ha nem akar — Hitler Auschwitzának és Majdanekének csodával határos elkerülése után — egy újabb Hitler Auschwitzába és Majdanekébe kerülni! Csak a haladás erői győzhetnek le a fasizmus hatalmait. Nincs harmadik út! Nincs konzervatív közélet! Hogy mennyire nincs, ahhoz a londoni *Jewish Chronicle* legutóbbi számában közölt „Psychology of Jew-baiting” című cikk tartalma szolgáltat meggyőző érveket!

Mit tartalmaz a *Jewish Chronicle* cikke? Dr. H. J. Eysenck, a neves angol pszichológus körkérdest intézett a zsidókérdéssel kapcsolatosan 300 konzervatív, 300 liberális és 300 munkáspárti angolhoz. Az egyik kérdése így hangzott: „Mi a véleménye arról, hogy a zsidóknak túlságosan

nagy hatalmuk és befolyásuk van Angliában?” A megkérdezett konzervatívok 68 százaléka, a liberálisok 52 százaléka azt válaszolta, hogy a zsidóknak — véleményük szerint — nagy hatalmuk és befolyásuk van Angliában. Akik így feleltek, azok, ugyebár, antiszemiták, mert egyfelől valami egységes hatalmi tömbnek tekintik a zsidóságot, másfelől pedig szükségesnek tartják a harcot e hatalmi tömb ellen?

Az angliai antiszemiták között, mint látható, a konzervatívok vezetnek. Azután következnek a liberálisok. És a sor végén maradnak a munkáspártiak, akik aránylag mégiscsak haladóbbak, bár semmiképp sem tekinthetők — a szó marxi értelmében vett — szocialistáknak. *Ha marxista, vagy marxista-leninista alapon álló szocialisták lennének, akkor egy sem lehetne közöttük, aki antiszemitizmus felfogást vallana, mert mindegyikük tudná, hogy a gazdasági hatalom és befolyás szempontjából a zsidók éppúgy osztályokra tagozódnak, és osztályellentéteket mutatnak, mint a nemzsidók.*

A *Jewish Chronicle* hasábjain ismertetett pszichológiai ankét azt mutatja, hogy a konzervativizmus az előítéletek és babonák, a régi társadalmi rendszer és gazdasági helyzet konzerválását is jelenti. A konzervativizmus tehát konzerválja az antiszemitizmust, míg a haladás erőinek érvényesülése elsőpri azt.

Palesztina jövője a világ egész haladó közvéleményét érdekli. A világ minden szocialista és kommunista dolgozója, a szabadság minden híve izgul azért, hogy a görögországi, vietnámi, indonéziai és palesztinai elnyomottak szabadságharca sikerrel járjon. De természetesen, hogy tisztelesen érdekli a palesztinai dolgozó zsidók szabadságküzdelme a világ különböző részein élő, ám Palesztinával szellemi kapcsolatokal és fokozott érzelmi közösséget fenntartó zsidókat.

A dolgozó zsidók azonban nem feledkezhetnek meg arról, hogy nem Palesztinában dől el a világ dolgozó zsidóinak sorsa, sőt a Palesztinán

kivüli világhelyzettől függ a palesztinai zsidó dolgozó holnapja is, amint a második világháború idején a sztálingrádi szovjet diadal állította meg a Palesztina felé törő horogkeresztes csapatokat.

A világ dolgozó zsidóságának az a kötelessége, hogy megfogva minden dolgozó kezét — diadalra segítse a haladás erőt! A népi demokrácia és a szocializmus erőinek érvényesülésétől függ saját holnapunk és gyermekeink, rokonaink, testvéreink jobb, emberibb, félelemmentesebb jövője is!

Rabbiválasztás Budán

Vasárnap, szeptember 26-án történt be a budai hitközség ülésszakján a lágymányosi rabbiválasztás. Dr. Klein Miklós, aki a lágymányosi híveknek eddig is lekipásztora volt, választotta meg a hitközség rabbijává. A megválasztásról szóló okiratot rögtönzött ünnepség keretében adták át az új rabbinak. A megválasztás tényét dr. Bálint Béla választási előnök megleghangos beszédében közölte dr. Klein Miklóssal. Az új rabbit a rabbiság nevében dr. Benoschofsky Imre főrabbi köszöntötte, a hitközség üdvözlését megleghangos beszédében, Gubli Árpád előnök tolmácsolta megleghangos szavakkal, a hitközség dolgozó nevében Győző József főigazgató mondott néhány meghatott szót, az újabb zsinagóga hívei nevében Blum Simon mondott köszöntőt. Az ünnepi sorát a lágymányosi körzet akadémike, Bleier Andor fejezte be szeretetteljes áthatali beszédével. Dr. Klein Miklós meghatottan köszöntötte meg a bizalmát és a szeretetét.

Az ünnepélyes beiktatás 30-án, csütörtökön este 6 órakor lesz a Boeckay-ut 37. sz. a zsinagógában. Az iktatást a hitközség főrabbija, dr. Benoschofsky Imre végzi, az ünnepi istentiszteletet Szigota Sándor főkantort vezeti. A megválasztott rabbi további működése elé nagy reménységgel néz a budai hitközség és különösen a lágymányosi körzet.

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-**26** utca

Telefon hívó: 136—816

SZOMBATON ZÁRVA

Érdekli a saját hangja?
Készíttessen lemezt róla!

Petőfi Sándor-utca 12. I. em. Telefon: 188-028.

„A zsidóságnak küzdenie kell mindaddig, amíg nem szűnik meg minden igazságtalanság“

— hangoztatja dr. Stephen S. Wise újévi üzenete

Dr. Stephen S. Wise, a nemzetközi tekintélynek örvendő new-yorki rabbi, a Zsidó Világkongresszus elnöke, újévi üzenetét küldött a világ zsidóságának. Ebből az üzenetből kiemeljük az alábbi sorokat:

„Az elmúlt év a beteljesülés esztendeje volt. Nem maradtak válaszolatlanul az imáink. Fiaink és leányaink rendkívüli bátorsága eredményel járt és a Zsidó Állam felragadhatatlan valóságá-

lett. Izrael állama itt van, mert a zsidók álmodni mertek róla és harcoltak érte, mert áldozatvállalással meg is teremlették. Tanultunk a múltak tapasztalataiból. Megtanultuk, hogy nem elég álmodni és beszélni a magunk és az összes népek egyenlőségéről és igazságáról. Az emberi szabadság és egyenlőség eszáját csak küzdelemmel lehet elérni. Izrael államának létrejötté új remény-

séggel és bátorsággal tölti el a zsidókat. A zsidóságnak küzdenie kell mindaddig, amíg nem szűnik meg minden igazságtalanság a világ minden fajtajával és népével szemben. Amikor a szívűből jövő és őszinte jókívánságaimat küldöm az Újesztendő alkalmából zsidó testvéreimnek, remélem, hogy a Zsidó Világkongresszus kiveszi részét az egész világ igazságának és demokráciájának megteremtéséért indított küzdelemben.“

A világ teremtése óta

5709-re írta: dr. KATONA JÓZSEF pesti rabbi

...A lenyugvó nap így szólt egyszer a holdhoz: Menj a helyemre és világíts az embereknek, míg én visszajövök.

Amikor hajnal idején visszatért a nap, a hold ezt suttogta feléje: Milyen gonosz ez a világ, mennyi bűnt láttam az éjszakában.

Nem azért küldtelek, hogy háborogj, vagy elcsüggedj az emberek bűnei miatt, hanem azért, hogy világíts! — mondotta tüzesen a kelő nap és a hold sápadtan bukott le a látóhatárról...

★

Állunk a múlt és jövő határmezsgyéjén s elmerengünk az idő múlásán. Bucsuzunk az elmúlt esztendővel és köszöntjük az új évet. A tegnapok ködképei lengenek előttünk: öröm és bánat, remény és csalódás fényei és árnyai. Szemünk azonban már a holnapot tűrkészi, a jövődőt kaittal találgatja, a boldogság útját kutatja.

A múltról, amely örökre lezárt és a jövődőről, amely elkövetkezik, Isten szava íté: „Azért hallgasd meg ezt, te szerencsétlen szegény, aki ittas vagy, de nem borból; így szól az Örökkévaló, a te Urad és a te Istened, aki harcol népéért: Ime elveszem én kezéből a tántorgásnak serlegét, haragomnak öblös serlegét nem fogod inni tovább.“ (Jesája, 51, 21—22.)

A múltnak minden szenvedésért, fájdalomért és bánatért vigaszt, enyhülést és örömet ígér Isten szándéka, amelyet a bennünk élő hit

táplál a jobb jövőért. Bűneink jármát is megkönnyíti rajtuk Isten akarata, hisz a múltnak sorscsapásai engesztelnek emberi tévelygéseink, bűnös hajlandóságaink, vétkecs életünk tragikumáért: „Meggyógyítom az ő bűnös szívüket, szeretem őket önszántamból, mert megszünt haragom ellenük; olyanná lesznek Izrael számára, mint a harmat, hadd virágozzék, mint a lilium és verjen gyökeret, mint a Libanon.“ (Hósea 14, 5—6.)

★

A világ teremtése óta szám-láljuk az éveket s a világ teremtése óta hordozzuk szívünkben a mi Istenünk hitét, tartjuk kezünkön a vallás égi lángját. Az 5709. évbe lépünk, akik tanúi voltunk a történelem hajnalának, estéinek, verőfényének és sötét éjszakájának egyaránt. Amikor a napfényben fejlődött az emberiség, mindig élen voltunk az eszmehordozók között, a haladás korszakaiban hősokeket küldtünk előre, biztos diadalra. Amikor vakbűb-tét éjjel utaltan meredekre tévedt és szakadékba zuhant

a história megvadult szekere, először a mi testünket zúzta össze és tengernyi mártírunk vérért ontotta.

Mi megtanultuk aggódással is meg türelemmel is figyelni az évek mulását. Mi értjük a körülöttünk évezredek óta háborgó tengernek szavát: háboruk dühörgését és a béke esendjét; népek és nemzetek szövetkezését meg ellenségeskedését; a társadalom ellentéteit és kiegyenlítő törekvéseit; a politika hullámveréseit, az eszmék tengerjárását, a kultura hajótöréseit, az emberiség lealacsonyodását, a szellem megcsufolását, a hősködéssé gyűlölködő dagályát; a lét színvonalának nyomorúságos apályát, az erkölcsiség lezüllésének örvényét, a vérontás feneketlen fertőjét, a hitványosság és haragos bosszu tajtékzását. Bennünk a világ teremtése óta élnek élmények, tapasztalatok, mi évezredek óta megtanultuk az évek múlásának értelmét, minket ugyancsak megtanított az élet mestere.

Ezért bennünk nem élnek csalóka illúziók; minket nem vezet ingoványba az előttünk

imbolygó lidércfény, amikor a jövő felé tekintünk s a felelősségével vállaltuk azt a részt, amely a vallás kötelelőtejesítéséből és az eszmék hordozásából mireánk hármiuk. Éppen ezért kérjük: mindazok, akik a hit malarszját terjesztik, hűen megleszik-e kötelelősségüket a szeretetért, az emberi testvériségért és a közös eszmék diadaláért, a jobb jövőért, békességért, az együttélés és boldogulás céljainak megvalósításáért? Hol van a tudomány szellemén nevelődött őszinte békeakarat, mely a sötétlő látóhatárt fénybe borítaná, hol vannak az összhangkereső nagy szellemek, hősök és bölcsesek, akik az igazság és szabadság vizein evező hajókat megóvhatnák a mélyben rejlő démonikus erőktől, amelyek el akarnak süllyeszteni mindent, ami elfordul a gyűlöleltől és nemlelen ösztönöktől?

Vallások, tudomány, művelődés, civilizáció, lelkiismeret: — emberek, mi azt látjuk, hogy a történelemből csak mi tanultunk, mások igen hamar felejtene; ámde mi felejtene nem tudunk, nem fogunk és bizony a költővel (Somlyó Zoltán) emlékeztünk, türelemmel is megaggódással is így sóhajtok:

— Uram, a sorsunkon végigtarolt
a legremesebb bűn: a sárga folt;
Uram, mi tudjuk: e bűn szörnyű nagy
bélyege ifju életünkre fagy:
Mi tudjuk, hogy ez a bűn szörnyű mély,
füllünkbe zugja a nappal és az éj...

A megalázás, a mártírsors, vérünk hullása mind e világ gyűlöletéből izzó bűnök, s ezekben vétkecs a múlt, amely türte, hogy a sötétség elhatalmasodjék, és a jövőben bűnös lesz, ezerszer bűnös mindenki, aki nem gyújt a lelkében méceszt azért, hogy a világosság soha ne enyészzen.

★

5709 fényjelei óvnak új vészjárástól, vigyázzunk arra, hogy a szent tűzek soha ki ne aludjanak. A zsidóság a világ teremtése óta a múlt és jövő határmezsgyéjén szám-lálja az éveket, hordozza a hitet, kezében tartja a vallás égi lángját és soha nem felejtli:

„Nem azért küldtelek, hogy háborogj, vagy elcsüggedj az emberek bűnei miatt, hanem azért, hogy világíts!“

**MINDEN DEMOKRATIKUS-SZELLEMŰ
KÖNYVET MEGTALÁL**
Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBAN
ANDRÁSSY-UT 58
ELŐFIZETÉS CSAK HETI HÁROM FORINT
Beiratkozás bármikor. Naponta cserélhet.
Minden újdonságot azonnal olvashat.

Glosszák a hétről

SAJNALATTAL ÉS CSODÁLKOZÁSSAL olvastuk a *Haladás* szeptember 23-iki számában Zsolt Béla vezércikkében a következő sorokat: „A jeruzsálemi zsidók egyrésze kétezer év előtt justismordot követtek el Jézus megfeszítésével, míg a másik, alighanem nagyobb része, — mert hiszen a szegény zsidók házonysára többen voltak Jeruzsálemben — lehetetlenül tiltáhoztott a justismord ellen.” Zsolt Bélának ez a megállapítása egyenes átvétele a keresztény egyházak hittankönyveiben leírt passió-legendának, amelyről közudomású, hogy szerzte a világon az antiszemitizmus magja s amelynek tanításával már a serdülő gyermekek lelkében is a zsidók elleni gyűlöletet lélté fel. A seeligsbergi konferencián a keresztény és keresztény egyházak képviselői belátták, hogy a passió-legendának ilyen beállításával egyfelől nem felel meg a tényeknek, másfelől viszont az antiszemitizmus bacilushordozója és ezért fogadtak el indítványt, hogy mind a Vatikánban, mind más illetékes fórumokon kérni fogják, hogy a vallásosoktatás iskolai könyveiben a zsidók elleni gyűlöletet keltő szövegeket megváltoztassák. A seeligsbergi konferenciának ezt a határozatát, a protokollus egyházak, mind a friburgi, mind a amszterdami megbeszéléseiken magukévá tették. Eppen ezért sajnálatos kisiklásnak tekintjük, amit Zsolt Béla, a kitűnő publicista, felületes fogalmazással, a fentidézett sorokban leírt.

★

NEVESSÜNK-E, VAGY BOSZSZANKODJUNK, amikor azt olvassuk, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése elé kerül még a párisi tanácskozások során az ugyne-

vezett „genocid bűncselekmény” meghalározásáról és a nemzetközi jogba való iktatásáról szóló javaslat, de ugyanakkor Németország brit zónájában új katonai alakulatokat toboroznak a „genocid bűncselekmény” meghalározásához és nemzetközi kodifikálásához hozzájáruló britek azokból a náciakból, akik a „genocid bűncselekmény” elkövetői voltak?

Héába átkapitják majd meg a párisi cifra palotában, hogy háromféle „genocid bűncselekmény” is van, hogy fizikai, biológiai és kulturális „genocid bűncselekmény” is lehetséges, hogy népeket, fajokat és vallási csoportokat többféle módon is meg lehet semmisíteni, — ha a megsemmisítés „lovagjait” éppen azok legalizálják, akik képmutatónan jogszabályt csinálnak a tömeggyilkosságok ellen!

A németországi brit zónában „különleges szolgálatra” verbuválják a volt SS-legényeket. Nos, ha ezt teszik és újból fegyvert adnak az SS-brigantik kezébe, ne tévesszék meg a világot a „genocid bűncselekmény” nemzetközi törvénybeiktatásával!

A görög szabadságharcosok ellen szerveznek állítólag brit vezetéssel SS-alakulatokat. Hát a görög népre uszított SS-gyilkosok éppugy „genocid bűncselekmény”-t követnek el, mint azok az SS-ek, akik a zsidókat pusztították.

S mi a garancia arra, hogy az újból felfegyverzett SS-legények holnap nem fordulnak megint a zsidók ellen?

★

A „DÉMOCRATIE NOUVELLE” hasábjain írja Dominique Desanti, a neves francia újságíró:

„Amikor a németek bevonul-

tak Lengyelországba, Lengyelország egy részét megszállták a Szovjetunió csapatai. Mindenki, aki tisztában volt a náci rendszérrel, örült, hogy a lengyelországi zsidóság nem jutott teljes egészében náci uralom alá, hanem a Szovjetunió demokráciájának védelme alá került. Olyan erős volt azonban a szovjetellenes, hazug propaganda, hogy akadtak olyan zsidó kispolgárok, akik távoztak a szovjet csapatok elől és inkább a német főkormányzóság területére mentek. Azt mondták, hogy — bár Hitler van uralmon — a németek mégis csak civilizáltak. Ezek az emberek persze gázkamrába kerültek, mert többre becsülték a pénzüket, mint a szabadságukat és egyenlőségüket. Természetesen még ilyen szempontból sem volt igazuk, mert a kispolgárok tulajdonát a Szovjetunió által megszállt területen semmi károsodás nem érte.”

Dominique Desanti érdekes cikke egyébként nemcsak a jobbmódú lengyel zsidók egyes rétegeinek akkori rövidlátásáról ír, amelyhez Brandys lengyel író művéből merít adatokat, hanem a mai kelet-európai antiszemitizmusról is.

„Kelet-európai utam során — olvassuk Dominique Desanti cikkében — meggyőződtem arról, hogy a népi demokráciák élesen szembehelyezkedtek az antiszemitizmussal és az antiszemitizmus csupán az Anglia és Amerika által lelkiismeretlenül élesztett reakció köreiből él.”

★

A DER BUND nem valami szélsőbaloldali orgánus, hanem a polgári szabadelvű-demokrata politika svájci szövetsége. De még ez a szabadelvű-demokrata szócső is felháborodik mindazon, ami Ausztriában a háborús bűnösök körül történik.

A Der Bund azt fejtegeti, hogy érthetetlen az a túlzott megbocsátás, amely az osztrák népbírók ítéleteiben megnyil-

vánul. Az elnézésnek ez a fokát egészen egyedülálló!

De nemcsak a bíróságok mutatkoznak elnézőknek, hanem már az ügyészségek is. A feljelentések 15 százaléka indította csupán vádirat kiadására a népügyészségeket. A többi feljelentésnek nem lett következménye. Pedig a haraszt sohasem zörög hiába...

A bűnügyek egyharmada felmentéssel, 25 százaléka egy éven aluli büntetéssel és 40 százaléka öt éven aluli börtönnel végződött. Az egy éven aluli büntetésekkel sújtottakat majd nem mind rögtön szabadlábra helyezték, mert beszámították büntetésükbe az előzetes letartóztatási időt.

A Der Bund, amely — ismételjük — nem szélsőbaloldali orgánus, mindezekhez a következő megjegyzést fűzi:

Érdeemes lenne a népbírók által megbüntetett háborús és fasiszta gonosztevők statisztikáját összehasonlítani az azalé mássik statisztikával, amely azoknak az adatait mutatja be, akiket a Gestapo Ausztriából Lengyelországba hurcolt.”

A JÁSZBERÉNYI IZR. HITKÖZSÉG

PÁLYÁZATOT HIRDET

kántor-metszői állásra.

Pályázati határidő: október hó 15. Pályázó iródi teendőikben is járatos legyen. Meghívottaknak utiköltséget térítünk.

Az előjáróság.

AZ ENCSI

ORTH. ISRAELITA HITKÖZSÉG keres a nagyünnepekre jóhangnős előimádkozót.

Fizetés meg egyezés szerint. Utiköltséget csak a meghívottaknak térítünk meg. Előnéseg

Kaudererné

Papp Váry Ilona

kesztyű- és táskakülönlegességi szaküzlet V. Váci-u. 11/b

Meghívó

A Magyar Cionista Szövetség Anyaegyesülete 1948 október hó 26-án, d. u. 5 órakor Budapesten, V., Arany János-u. 20. sz. alatti helyiségében, határozza léteptetenség esetén 1948. évi október hó 30. napján d. u. 8 órakor Budapesten, VI., László Ferenc-téren, a Zeneakadémia nagytermében tartja

1948. évi rendes közgyűlését

a következő napirenddel:

1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés az Egyesület 1947. évi működéséről. 3. Az 1947. évi zárszámadások és az 1948. évi költségvetés előterjesztése. 4. A szellemi életállapomáról. 5. Az 1947. évi vonatkozó felmennyvény megvalósulása körüli helyzetekről. 6. Alapszabály módosítása. 7. A tisztákar, a választmány, a szellemi életállapomáról és az országos érdekeket kikötő feladatok megvalósulása. 8. Feltételes indítványok. 9. Elnöki zárószó. Az indítványok a közgyűlés napját megelőzően legálább 15 nappal a Szövetség elnökénél írásban teendők meg.

A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG választmánya nevében:
BISSELIICHES MÓZES s. k.,
elnök

Meghívó

A Magyar Cionista Szövetség 1948. évi november hó 1. napján d. e. 11 órakor tartja Budapesten, V., Füst Sándor-u. 21/b. alatti helyiségében az

1948. évi Országos Értekezletét

a következő napirenddel:

1. Elnöki megnyitó. 2. A Cionista Országos Intéző Bizottság jelentése az 1947-es évről. 3. A Cionista Országos Intéző Bizottság részéről a felmennyvény megvalósulása felől határozatközlés. 4. Az Országos Választmány tagjainak megválasztása. 5. A Cionista Országos Intéző Bizottság tagjainak és elnökeinek megválasztása. 6. E-eltételes indítványok. 7. Elnöki zárószó. Az indítványok az országos értekezlet napját legálább 15 nappal megelőzőleg az I. B.-hez írásban bejelentendők.

A CIONISTA ORSZÁGOS BIZOTTSÁG nevében
BISSELIICHES MÓZES elnök

Ortutay Gyula kultuszminiszter avatta fel a mosonmagyaróvári mártiremlékművet

Mosonmagyaróvár, szept. 26.

Ortutay Gyula kultuszminiszter, vasárnap lepezte le Mosonmagyaróváron az elhunyt mártírok négy emléktábláját. A város határában a megye és a város vezetősége ünnepélyesen fogadta a kultuszminisztert. A diákifjúság nevén egy fiatal uttörő köszöntötte Ortutay Gyulát, aki elbeszélgetett a fiatalokkal, majd az újjáépített izraelita templomban felavatta a zsidó mártírok emléktábláját.

— Emlékezni és emlékeztetni akarunk e helyről — mondotta Ortutay Gyula kultuszminiszter. — Mi nem hirdetünk igazságtalan bosszút és megtorlást senki ellen sem, mert ellene vagyunk a kollektív felelősségrevonás minden formájának. De nem hirdetünk megbocsátást és megértést sem a bűnösök számára. Egyetlen bűnös sem nyerhet felmentést, aki résztvett a fasiszta vandálistus elkövetésében és végrehajtásában, mert az ilyen bűnös könnyelműség újabb katasztrófa felé vezetné a nemzetet.

— Különösen hangsúlyoznunk kell ezt éppen ma és éppen itt Mosonmagyaróváron, amely a bécsi országot peremén fekszik. Ez a bécsi országot ma jelkép a magyarság számára. Ezen az uton jöttek be hozzánk egykor nyugat nagy felszabadító eszméi, a francia forradalom tanai, Marx és Engels világhódító gondolatai. De ugyanazon az uton áramlottak be hozzánk a hitlerizmus szennyes eszméi és a náci vad hordái. És ez az út volt nemcsak a magyar zsidóság, de az egész magyarság egyik haláltutja. Itt hajtották a magyar zsidóság százait a nyugati haláltáborok felé. De ugyanakkor ezen az uton hajszolták mártírhalálba a magyar haladó politikusok és írók számos kiválóságát és a révtelen magyarok, a nép fiainak meggyőzött tömegeit.

— Ma kettőzött éberséggel őrködünk ennél a kapunál; nem engedhetjük meg, hogy ebbe az országba még egyszer becsesszék a fasiszta örökletes mérget, bármilyen csábító nyugati álarccal sem. Aki ma nyugaton a magyar demokráciát látadja, az felmentést akar adni a fasiszta

gyilkosoknak. Mi ma sem zárkózunk el nyugat haladó erőitől.

— De azt is tudjuk, hogy ebben a harcban legfőbb támaszunk a Szovjetunió, amely nemcsak a háborúban vívott meg nem alkuó harcot a fasiszmus ellen, hanem ma is ezt teszi, amikor az új fasiszmus fellamadó erői ismét fenyegetik a haladó emberiség békéjét — fejezte be beszédét Ortutay Gyula kultuszminiszter.

A miniszter beszéde után Szita István főjegyző vette át a város nevében a négy emléktáblát, majd a demokratikus pártok képviselői, a szakszervezetek vezetői és az izraelita hitfelekezet kiküldöttei helyezték el koszorúikat az emléktáblák előtt.

★

Az ünnepségen megjelent Ortutay Gyula kultuszminiszteren kívül Stöckler Lajos, az Országos Iroda elnöke, Domonkos Miksa, a Pesti Izraelita Hitközség ügyvezetője, Farkas Mihály honvédelmi miniszter dr. Rácz Zoltán lelkész-erzsebes, az Izr. Tábori Lelkészet országos vezetője képviselte. A templomi ünnepségen résztvettek a város polgármestere, az egyházak, a

MDP, a szakszervezetek, az iskolák és hatóságok, az állami rendőrség, honvédség, MNDSZ és a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság küldöttei. A győri közsegkerület Fleischman Elek képviselte. Löbl győri főkapitány gyászéneke után dr. Rácz Zoltán

lelkész-erzsebes tartott megemléző avató gyászbeszédet.

A temetőben többszázfős nyilvánosság jelenlétében eltemették a meggyalázott Töröket.

Az ünnepség sikerült rendezése Bánjai György győri közsegkerületi tükör érdeme.

Beszélgetés Jeanette Wolff asszonnyal, a berlini városi tanács egyetlen zsidó tagjával

A newyorki Aufbau tudósítója beszélgetést folytatott Jeanette Wolff asszonnyal, a berlini városi tanács egyetlen zsidó tagjával, aki ebben a reakciós tömeg néhány nap előtt heves tüntetést rendezett.

— Akasszátok az első lámpavasart! — harsogták az egykori náciokból összeverődött demonstrálók.

— Bűdös zsidó! — ordították itt is, ott is.

De Jeanette Wolff asszony, aki most volt 60 esztendő, nem ijedt meg a kiabálásoktól. Emelt fővel indult el a Városháza kapujától, egyenesen a tüntető reakciók felé. És bátor fellépése azt eredményezte, hogy senkisért nem hozták nyulni. Követ sem dobáltak meg.

„Szadizmus, vagy örület?”

Jeanette Wolff asszony 1888-ban született a weszfáliai Bocholt városában. Apja tanító volt, aki 15 gyermeket nevelt fel. Később évekig Brüsszelben

tanult és szerzett lapaszlalokat az ottani munkásmozgalom fejlődéséről. 1909-ben aktív szerepet vállalt a német szocialista pártban. 1933-ig, Hitler uralomra jutásáig dolgozott a munkásmozgalomban. Néhány nappal Hitler uralomra jutása után börtönbe vették. Sikeresen azonban hamarosan megszökött. Dortmundba ment és ott zsidó penziót nyitott. Emellett természetesen résztvevett az illegális szervezkedésben.

1938-ban az SA újból letartóztatta és férjével, három lányával internálótáborba szállította. 1941-ben a rigai gettóba deportálták. Erről az időről szól „Sadizmus oder Wahnwitz?” (Szadizmus vagy örület?) című brosjúrája.

„Semmitől sem szabad megijedni”

1945-ben az oroszok szabadították ki Jeanette Wolff asszonyt a koronauai börtönből. Férjét a buchenwaldi táborban meggyilkolták. Leányai közül csak egy maradt életben, a másik kétőt a náci Stutthofban megölték.

A náciizmus leverése után, Jeanette Wolff asszony a Das Volk című lap szerkesztője lett, majd a neuköllni náciellenes bizottság elnökének nevezték ki és a berlini városi tanács tagjává választották. Állandóan foglalkozik a berlini zsidóság ügyével is.

Nemcsak a jobboldaliak részéről érte többszörösen támadás, hanem a berlini zsidók egyrésze is kifogásolta, hogy egy zsidó nő Berlinben aktív szerepet vállalt a politikai életben.

— Nem törődöm — mondotta Jeanette Wolff asszony — ezekkel a támadásokkal. Attól sem félek, ha a volt náci megfenyegetések sok borzalmát életem át és meglatuktam, hogy semmitől sem szabad megijedni.

A newyorki Aufbau tudósítója azzal zárja cikkét, hogy ez a zsidó nő példát mutat magatartásával az úgynevezett „polgári bátorságra”.

Téglagyáriak!

Örök háború közeledne, ki felkészül? Felvilágosítást adna, utólagra 1944 november 24-én, Gönyűn deportált hajón látták.

Kálmán Mór, Ráday-utca 14.
Telefon: 390-156.

O. R. T.

Országos Továbbképző Társaság új tanmühelyei:

1. Hegesztés
2. Villanyszerelés
3. Rádiószerezés
4. Férfiruha szabás
5. Kerámia
6. Fűző- és melltartókészítés
7. Kézimunka
8. Művirágkészítés
9. Műszaki rajzolás

E tanfolyamainkon résztvenni kívánók sürgősen jelentkezzenek az O. R. T.-Társaság irodájában:

Budapest, VII., Erzsébet-körut 32. I. em.

Egyéves munkaterv vallásos életünk fellendítésére

Irtá: dr. Vass Lipót, szertartási előjáró

A Pesti Izraelita Hitközség, amely Európa legnagyobb és legtekintélyesebb hitközsége, a magyar demokráciával együtt építette ujja mindent, amit a fasiszmus gyűlölettel teli kezei lebomboltak. — Mindaz amit a hitközség élnöke és méltó munkatársai már eddig is alkotnak, minden igaz zsidó embernek elismerését és csodálatát vívta ki. Az eladott közösséget új életre keltették, a romokban heverő intézményeket restaurálták és az egész vonalon lefektették azokat az alapokat, amelyeken a reményteljes fejlődés megindulhat.

Am a legkiválóbb vezető is csak akkor érhet el sikereket, ha lelkesedéssel áthatott munkasereg áll mögötte. — Demokratikus hitközségünk teljesjogi tagjai immár megokszorozódtak. — A kiterjesztett jogokunk, több kötelezettségeljesítésnek és nagyobb felelősségérzetnek kell együtt járnia. A reánk köszöntő esztendőben, a megválasztott előjáróságnak vállaltainak ellátásának eddigi elgondolását, a tervszerű munkával kell elérnie a kitűzött célokat.

Az esztendő legfontosabb célkitűzéseinek három tartó oszlopa: A Tóra tanításának megismertetése, az istenisztelek hangulatának emelése és a szociális problémáknak megoldása.

Hitközségünk struktúrája igen helyesen a központi irányítás mellett, a feladatokat végrehajtásának munkáját decentralizálva, a körzetek feladatait tűzte ki. — A megválasztandó körzeti vezetők segítségét és intenzív munkáját kell kérnünk arra, hogy ez a mindannyiunk által szentnek érzett munka, a legelőkeltebb legyen.

Minden körzetben, ahol még eddig nem működik, *sürgősen* megszervezendő a körzeti *Talmud Tóra*.

A hivatalos hittanantitással, még lávalról sem teszünk elég kötelezettségünknek, ez csak az alapot nyújtja. — Minden dicsőre méltó törekvés ellenére sem tudjuk elérni azt, hogy az általános iskola elvégzése után, a tanuló jól kiismerje magát az imakönyvben és hogy a felnőttek isteniszteleknek aktív részese lehessen.

A Talmud Tóra hivatali ezt a kiegészítő munkát elvégezni. — Tapasztalásból tudjuk, hogy azok a tanulók, akik a körzeti Talmud Tórát látogatják, aránytalanul több zsidó tudásra tesznek szert. Az ifjúság tanítása mellett szükségessé mutatkozik a felnőttek képző tanítás is, hogy a zsidó élet gyakorlatának értékeit és a zsidó szellemi kincseket megismerhessék. — „Tanítsd magad fiatalod beszélgetéssel, midőn bárádiban tartózkodol mikor kéfésszel és mikor felkelsz” —

mondja az Irás, de hogyan beszéljess az apa, ha maga sem járta a kérdésekben.

A felszabadulás után hitközségünk vezetősége nyomban megkezdte a templomok rendbehozatalát és már az első évben minden hitközségi templomban, rendszeres istentiszteletet tartottak. — Azóta örömmel látogatunk, hogy egyik-másik templomot a körzetben lakó hívők áldozatkésztsége szinte teljesen újjáépítette. — Ahol ez még nem történt meg, annak haladéktalanul meg kell történnie, hogy meglévő templomaink külsőben is méltók legyenek a hely szentségéhez.

Hitközségünk rabbisága és előjárósága ugyancsak elsőrendű fontosságának tartotta a kaszusz teljes helyreállítását. — Kórházainkban, intézményeinkben mindenütt sikerült ez is elérnünk. — Minden kerülésben vágódókat, rituális husszökeket állítottunk fel. — A körzeti vezetőségek szívéigye kell, hogy legyen a kaszusz terjesztése a magánháztartásokban, hogy esetleg a családi otthon is megszenteltesse.

A harmadik tartó oszlop a szociális munka. „Ez a felszabadulás óta csaknem kizárólag a JOINT házkörébe esett át. Előben az esztendőben az újjáalakult hitközségnek és körzetek vezetőinek meg kell találniuk az utat ahhoz, hogy egyrészt a hitestvérek áldozatkésztsége fokoztassék és hogy a Gömülusz Chasodim parancsának teljesítése se maradjon ki közületeink munkájából.

A nők teljes szavazati jogosultsága most fog először a körzetekben is érvényesülni. Ettől igen jó érzékony hatást remélhetünk. Fel kell ébresztetni asszonyainkban az érdeklődést, hogy ez a jog ne csak papíron maradjon, hanem újonnan szerzett jogalkal ujj színt, új pezdülést vigyenek bele a zsidó közösségbe. Nagyon fontos volna továbbá az, hogy minél több fiatal erőt nyerjünk meg szent munkánk részére.

Bízatosak vagyunk abban, hogy nagy ünnepünk és szombatjainkon is meg fognak tölteni templomaink öregekkel és fiataljainkkal, lelkes asszonyainkkal és leányainkkal és a templom áhítatában keresni fogják és megtalálják Isten áldását s annak hatásában boldog, új esztendőt.

FORRÓ ALADÁRNÉ

„Lilly” NŐI DIVATSZALON

RUHÁK és

BLOUSE-KÜLÖNLEGESSÉGEK

készítője, a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője.

LESZÁLLÍTOTT ÁRAK

VI., Petőfi Sándor-u. 2. sz. lélemezlet

Tóratemetés és kegyeletos sirlátogatás a rákoskereszturi temetőben

Szeptember 26-án, Szőlőhöz első napján tartotta a Pesti Chebra Kadisa immár tradícióvá vált emlékező körmenetét. Ugyanakkor temették el a fasiszta barbárság által meggyalázott Tórákat is. Féltkör indult el a szertartási teremről a körmenet, élén a gyászkarra, melyet a pesti rabbiság tagjai, a kántorok, a Pesti Iz. Hitközség képviselői és a Pesti Chebra Kadisa élnöksége és előjárósága követtek. Az ünnepség színhelyén *Abrahamson Manó* főkántor és a *Révész Sándor* vezényletével működő kórus az Adonaj mo. odem kezdett gyászdall énekelte. Dr. *Katona József* pesti rabbi mélyszégyes fájdalommal hangjában temette a meggyalázott Tórákat. A nagyhatású gyászbeszéd után a volt munkaszolgálatosok bori csoportja vállára vette a kóporsót és megindult a menet a rabbikar tagjai, a kántorok és a Chebra vezetősége égő gyertyákkal kezükben, utánuk a gyászolók végeláthatatlan tömege, a mártirparcella felé.

Itt sirba helyezték a Tórákat, melyek fölött dr. *Katona József* mondott hébernyelvű könyörgést és az énekkar *Sulzer József* mártírok gyászkórusát énekelte.

Majd továbbment a szomora menet. A mártirparcella A és C szakasz közötti útjánál. *Klein Sándor*, a Dózsa György-uti templomkörzet kántorának gyászenéke hangzott fel, majd dr. *Katona József* mondott halk Kaddist.

Mikor a menet a hősi halált halt *Szenes Anikó* síremlékéhez ért, *Tennenbaum Viktor*, a Páva-utcai templom főkántora énekelte és dr. *Rosenblum Manó*, a Páva-utcai templom rabbija emlékeztet meg *Szenes Anikó* mártírmaráról. Szavai után felhangzott a Hátikva. A mártirparcella végén ismét dr. *Katona József* mondott Kaddist és *Schnürmacher Zoltán*, a Bethlen-téri templom főkántora gyászenéke esendült fel. Innen a pesti zsidóság egykori nagy rabbijainak sírjaihoz zárandokolt a menet, ahol *Klein Miklós*, a Rumbach-utcai templom főkántora énekelte és dr. *Salgó László*, a Nagyfuvaros-utcai templom rabbija emlékeztet a megdicsőült rabbikról. A körmenet utolsó állomása az első világháború hőseinek emlékműve volt, ahol dr. *Teichmann Jakab* lementő rabbi beszélt és *Farkas Zoltán*, a zuglói körzet főkántora énekelte.

Zsidó Világkongresszus Magyarországi Tagozata

(Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 7.)

Az alant felsorolt személyek iránt külföldről érdeklődés érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezetlekről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle Sándor-utca 7 sz, telefon: 186-009) szombat és vasárnap kivételével délelőlt 9—1 óra között.

Sorrendi: a címettel neve, külföldről megadott lakcím.

Löwinger József, 1880. III. 27. Budapest, 1944-ben Görnyből deportáltak. **Altmann Herman**, 70 éves, Bécs 19—50 éves és Lili 11 éves, Gömör-Borsod. **Horty Dező dr.**, 1897., Gömör, anyja: Hirschel Rozsa. Landbergben született.

Klein György, 1903., Sárospataji hely, anyja: Lina Anna. **Koch Gyula**, 1861., Budapest, házastársától.

Fodoré, Berlin, Kurfürstenstr. **Berger Simon**, Górzmann Róza és leánya **Fränkel Margit**, Nagyveszt. **Zarowitzki Simon**, Regina.

Deutsch Simon Ernő, 56 éves, Budapest, József-ut. 49. **Oz. Erődel** Izidoráné, Káloca.

Eisler Richárdné sz. **Pick Kamilla**, Budapest, Kereki Károly-u. 9. **Ehrenreich Nándor**, Budapest, Király-u. 10.

Frishman Sándor, 49. 50 éves. **Berger Fülz**, 1883. VI. 18., Győr, országos állampolgári Visszatérő. 14.

Léber (Liber) Pinkusz, Munkács, deportált. **Révész Rózsika** legadományozott és edényező, Auschwitzba deportáltak.

Peigne Roger, francia, 1901., Paris. **Dr. Hamburger Maurice** orvos, francia, 1895., Páris.

Koppányi Samu, 1861., Zabregeszeg, kereskedő, és fia: Miklós és Isván, Budapest, Kerepesi-ut.

Koppányi Károly, 76 éves, ny. vasutas, Budapest, Angolok-ut. 8. **Dr. Koppányi Gáspár** ügyvéd, 38 éves, Budapest.

Koppányi Kornélia, 1871., Zabregeszeg, tanítónő, Zabregeszeg. **Wagenaar Lion**, 1916., Amsterdam, deportált.

Kálmán Judit, 1930., Hódvay, Münchenben született fel. **Wetzer Erzsébet**, Münchenben született fel. **Neuwirth Márta**, Helvan, Münchenben született fel.

Kálmán László, 1917. I. 14., Budapest, 1947 december 12-én Magyarországra jött.

Eisdorfer Rózi, 1920 és Szerén, 1922, Bungen-Belsenben született fel.

Erőli Ferdinánd, Budapest, Izabella-ut. 83. **Katz Helén**, Sárospataji hely, Zemplén, Weiskényi-ut.

Róth Izidor, Ungvár, 1898., 1944-ben internálva volt. **Félsimán Izidor**, 1893., Mezőkaszony, Munkácsra deportáltak.

Hochner Arthur, 1887., cseh, Bpest, Károli Kálmán-ut. **Hochnerné Ráb Ilona**, 1893., Bp., Károli Kálmán-ut.

Stern Hugó, 1876., Menicsencs (?) Sárospataji deportáltak. **Farkas Ilona**, 1920., Városménfőny, Bungen-Belsenben volt.

Schapiro Gitta, 1898., Szmolaw, Bácskopolva. **Orzenlich Kálmán**, 1912., Deb. Országházban volt.

Iezkovicz Henia, Budapest. **Katz Cecília**, 1923., Kivaskó, Bpest. **Ismeretlen nevű pesti ügyvéd**, aki 1941-ben kényszerű meneküléskor övével foglalkozott, címe: Kálmán-ut. 16.

A Salgótarján

és környékéről deportáltak és munkaszolgálatban mártírhalált halt testvéreink emlékére állított

emlékmű avatási ünnepsége

október hó 18-án, délelőlt 11 órakor lesz Salgótarjánban.

Az avatási ünnepségekre kedvezményesen áron különvonal indul október 10-én, reggel 7-8 órakor. Jelenkezni lehet Budapestben az Ihuszán (Vigadó-ter) és László Imréné, Salgótarjánban.

A JOINT segítségével teremtetett új szövetkezetek nagyszerű munkája

Egészséges átrétegződés — a népi demokrácia szellemében

(S. E.) Stöckler Lajos, a Pesti Izraelita Hitközség elnöke már régóta hirdeti, hogy a magyar zsidóságnak a múltból iktmaradt egészségtelen gazdasági rétegződését csak a szövetkezeti mozgalom intenzívebbével lehet megválogtatni. Csupán a szövetkezetek segítségével biztosítható az önképzésük kívüli kedvező gazdasági struktúrájú magyar zsidóság megfelelő megélhetési lehetősége és éppen ezért

a magyar zsidóság elsőrendű feladata közé tartozik a bekapcsolódás a népi demokráciában új értelműt kapott szövetkezeti életbe.

Dr. Szűcs Géza, a JOINT és az Országos Zsidó Segítőbizottság e különös „működése”, (ez a legjobban „önmű”, amivel illetelmű) nemrégiben felkért, hogy nézzem végig a JOINT segítségével teremtetett új zsidó szövetkezeteket. Néhány nappal ezelőtt eleget tettem ennek a fel-

szólásnak és — Popper Alajosnak, a JOINT h. osztályvezetőjének utmutatásával — megismerkedtem a budapesti zsidó termelőszövetkezetekkel. (Az önképzési kölesönöket folyósító hitelszövetkezet működése más lapra tartozik. Bár fel kell győznünk, hogy ezt a szövetkezetet és százok dicsérik Pannaszok csupán olyan szempontból merültek fel, hogy e hitelszövetkezet admanástrációjára kissé lassú és sokáig tart, amíg a legjogosabb igényeket is elintézik. Az ilyen panaszok egyáltalán nem súlyosak és nem lényegbevágók, hiszen az ügyvitel némi leegyszerűsítésével az ilyenmel hamarosan ki lehet küszöbölni.)

Egyelőre 8 zsidó termelőszövetkezet működik Budapesten,

de remélhető, hogy ezek száma belátható időn belül megsokszorozódik és a vidéken is létesülnek ugyanígyen termelőszövetkezetek.

A hároméves terv jegyében

A JOINT magyarországi vezetői minden bizonnyal jelentést tettek már a JOINT Párisban székelő európai központjának és az amerikai elnökségnek az eddigi szövetkezeti eredményekről és tájékoztatták a segíteni kész külföldi zsidóságot a magyarországi zsidó szövetkezeti mozgalom lehetőségeiről. Ezekhez a lehetőségekhez, illetve

a szövetkezeti mozgalomban rejlő lehetőségek teljes kihasználásához nem kell más, mint pénz és szerszám.

Ha a külföldi zsidóság segítőszerve elegendő pénzt és bizonyos gépeket bocsátanak a JOINT magyarországi vezetőinek rendelkezésére, hatalmas szövetkezeti hálózatot lehet kiépíteni.

A magyar zsidók munkacereje elsőrangúnak bizonyult az eddigi ipari termelőszövetkezetek műhelyeiben is.

A külföldi zsidóság segítőszerve akkor támogatják a leghasznosabban a magyar zsidóságot, ha elősegítik minél több termelőszövetkezet elindítását.

A termelőszövetkezetek számának növekedése a magyar zsidóság produktívizálásának fokozását jelenti.

A szocializmus felé haladó népi demokrácia Magyarországnak politikai és gazdasági

irányítói a legnagyobb helyen lessej kísérik a zsidó termelőszövetkezetek felállítására irányuló akciót, amely teljesen megfelel mind a most lebonyolítás alatt lévő hároméves terv, mind az ezt követő ötéves terv szellemének.

Meggyilkoltak özvegyet a „RUDOSz” Jókai-utcai műhelyeiben

A Ruházati Dolgozók Termelő és Értékesítő Szövetkezetének (röviden: RUDOSz-nak) Jókai-utca 26. szám alatti műhelyeiben 98-an dolgoznak.

64 özvegy keresi meg a kenyerét a „RUDOSz” műhelyeiben,

mint szövetkezeti tag. Ezek az özvegyek, akiknek legtöbbször a fasizmus tömeggyilkosságai idején vesztette el a férjét, nemrég még a JOINT segítségével a közbe tartoztak. A JOINT most olyan megélhetéshez juttatta őket, amely egyfelől emeli az önérzetüket és a társadalom produktív tagjaivá teszi az asz-szonyokat, másfelől pedig lé-

nyegesen magasabb életmódot biztosít számukra. Az itt dolgozó nők aránylag könnyen megkeresik a heti 150 forintot.

Mindenki büszkén tekint a 74 esztendőes „Ifjóni néni”-re, aki ma is teljesmértékű munkát végez, bár életkoránál fogva jogot szerzett ahhoz, hogy helyet kapjon a JOINT valamelyik otthonában.

— Végtelenül hálás vagyok — mondotta a dolgozó öregasszony — mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy munkával keressem meg a kenyeremet. Kis lakásom is van és jó érzés munka után hazamenni saját otthonomba. Szerelnék még sokáig dolgozni és nem lenni terhelő a JOINT-nak.

Szűk a hitelkeret és új gépekre van szükség

Mit készítenek a „RUDOSz” műhelyeiben? Férfiruhákat, női ruhákat, gyermekruhákat és fehérműveket.

Az állami áruházak, a MOSZK és az OKISZ az állandó megrendelők közé tartoznak.

Boros Imre, a szövetkezet ügyvezetője — akitől azt kérdeztük, hogy: „Mik a szövetkezet kasszája?” — a következőket mondotta:

— Szűk a rendelkezésünkre álló hitelkeret. Csak tágabb hitelkeret megszerzésével tudjuk fokozni kapacitásunkat.

Hatalmas őszi és téli termelési tervet dolgoztunk ki, de — ismétlem — pénz, pénz és pénz kell.

Az illetékesek már meggyőződhetek arról, hogy szép munkát végzünk. A júliusi áruforgalmunk 13.000, az augusztusi már 164.000 forint értékű volt. Ebből 153.000 forint ténylegesen be is folyt... Gépek is kellenek.

Jó lenne egy gomblyukasző és egy gombvarrógép.

Az utóbbiak külföldről kellene kapnunk.

Minőségi munka a „Női Szabóipari Munkások Termelő Szövetkezeté”-ben

A Női Szabóipari Munkások Termelő Szövetkezetében (Teréz-körút 28.) 57 tag dolgozik. 75 százalékuk JOINT-segélyezett volt. Itt mindenki boldog, hogy munkával keresheti meg a kenyerét.

A produktívizált nők egészen más lelkiállapotban vannak és könnyebben szakadnak el a fájdalmas múlttól is. A munka új életet, új embert és új emberi önértéket biztosít számukra.

Varrógép eladás, vétel, javítás, csere, géptűk, alkatrészek
ESSENFELD NÁNOR VII., Miksa-utca 2. Rákóczi-ut sarok

ERNSZTER DEZSŐ

önökli a

KOL NIDRÉ-t

A legújabb **LIBERTAS** hanglécen.
Kapható: minden szaküzletben

Erzik, hogy nem feleslegesen. Tudják, hogy nem elartottak.

A Női Szabóipari Munkások Termelő Szövetkezetében minőségű áruk előállítására törekednek. Törekvéseiket siker koronázza. Már mindenütt elismerik, hogy ez a szövetkezet jó gyártmányokat visz a piacra.

A Rendőrszövetkezet és az úrházak egész sora tartozik a zsidó szabóipari munkások termelőszövet-

„FEDOSZ“, „CIDOSZ“, „SZADOSZ“ és a Géphurkolók

A Leányvárvázház épületében (Hungária-körút 149.) van a „FEDOSZ“, „CIDOSZ“, „SZADOSZ“ és a Géphurkolók Termelő és Értékesítő Szövetkezte. Rövidesen azonban elköltözik innen, mert a helyiségek kellenek az árva leányoknak. De különben is: az eddigi termék többletét mutató szövetkezeteknek.

A Fehérnemű Dolgozók Termelő és Értékesítő Szövetkezte (FEDOSZ)

helenként 1200 inget termel.

A Cipőipari Dolgozók Termelő és Értékesítő Szövetkezte (CIDOSZ) most nem működik teljes kapacitással, mert a borkészítés bémítom hat. Ennek a szövetkezetnek

Akik megtalálták a munka örömet

A folyosó végére is kihallatszik a zsidó cipészek éneke. Jókedvű, szorgalmas emberek dolgoznak a Leányvárvázház cipész-műhelyében: olyanok, akik

megtalálták a munka örömet, amely valamikor áthatja majd a szocialista társadalom minden tagját.

Csizmába való parasztnadrágok és munkazubbonyok készülnek a „Divat“ szövetkezetben

Csizmába való parasztnadrágok, munkazubbonyok és orvos köpenyek készülnek a „Divat“ Szabómunkások Termelő és Értékesítő Szövetkezte műhelyében (Bécsi-utca 5.).

Itt nem panaszkodhatnak megfélemlítő gépek hiányáról.

Olyan szabásgéppel végzik a munkát, amely egyszerre 150 öltönyt vág ki. Ezzel a szabásgéppel olyan zsidó-asszony dolgozik, akinek azelőtt nem ez volt a szakmája

és akik csak nemrégiben képezték át.

kezelésnek állandó megrendelői közé.

A panaszok itt is ugyanazok, mint a „RUDOSZ“-ban. Szűk a helyekről. Hiányosak a gépek. Rossz a helyiség is, de ezen segítenek és

a szövetkezet rövidesen átköltözik a Baresay-utcaiba.

Hogy milyen gépek kellenének? Elsősorban hőtörőgépre, gomblyukfűtőgépre és szabásgépre lenne szükség.

jelentős géphiányai is vannak.

A Szabóipari Dolgozók Termelő és Értékesítő Szövetkezte (SZADOSZ) heti 130 öltönyt és 100 felöltőt készít.

A FEDOSZ vezetője elmondja, hogy

a szövetkezet tagjai java-részt a farszta idők áldozatainak özvegyei közül kerülnek ki.

Nagyon hamar elcsúszottak az új szakmát és igen szép munkát végeznek. Heti keresetük átlag 170 forintot tesz ki.

A SZADOSZ vezetője előadja, hogy az itteni műhelyekben átképzett zsidó fiatalemberek egy csoportja Pálcstvánban már üzemet rendezett be. Izrael Államában is van tehát egy „fiók-SZADOSZ“.

Meg kell még említenünk, hogy a CIDOSZ rendszeres szállítója a magyar honvédségnek.

A zsidó termelőszövetkezetekben 5 napos hét keretében bonyolítják le a 48 órás munkát,

de a szövetkezet tagjai szívesen vállalkoznak túlórázásra is.

Rövidesen megnyílik a Reiter Ferenc-utca 83/b. számú újjáépített romos gyártelepen a zsidó „géphurkolók“ új üzeme is.

A kalocsai mártiremlékmű felavatása

A német megszállás és a háború dúlása az ősrégi, nagy-műltű város külső képén semmit sem változtatott. A vonaton érkező a régi kedves, virágos ablaku állomás fogadja s ha nem siet és az egyre jobban kavargó szél sem kergeli, hanem belekint a váróterem ablakain, úgy a régi kedves faragott butorok néznek reá vissza és a falakról a kalocsavidéki híres pingálós asszonyok, a Mária néni, meg Panna néni, színes kézfestésű virágai mosolyognak felé.

De a patáji út sarkán, a régi Heller-kocma és vegyeskereskedés előtt, ahol az autók vagy autóbusszon érkeznek fordulnak a város felé, már megtorpan a láb és megrendül a szív. Az első zsidó ház mindjárt a sok-sok szoros gyász fájdalommal üti szíven azt, aki valaha e város-hoz tartozott. Ha az érkező egy pillanatra feledni tudta a feledhetlent, innen kezdve már emlékeznie kell! S a Kossuth-utca végéig haladva, a Haynald-utca sarkán, az érseki székes-egyház, a nagyszeminárium mellett, a zsidó templom és a zsidó iskola felé vezető úton már vádol a lélek, teljes tudatára ébred az érzék, hogy csak a külső kép változatlan, mert belül, egy közösség lelkében, mint rommá tört házakban, mely ablaktalan üregek, sőt elszelvények látogának.

A város valamennyi középületén fekete zászlót lengel a szél. Kalocsa osztozik a márdék zsidóság gyászában.

A déli órákban dr. Ijjas prelátus-kanonok vezetésével négy tagú papi küldöttség jelenik meg Adler Mihály hitközségi elnökkel, hogy az Érseki Hatóság, Jezsuita Rendház, a Szeminárium és a római kat. plébánia és intézmények részvételével tolmácsolja.

Délután fél ötre zsúfolásig megtelik a templom. A bejáratnál a magyar Államrendőrség díszőrsége áll. A belépőket az újjáépített templom megkapó látványa fogadja. A frigysek-reny függönye fehér brokát Rajla aranybátikkal kihalmeze: „Mártírjaink emlékének!“ A frigysek-reny fölött a falon az isteni íge: „Szeresd felebarátodat, mint tennmagadat!“

Felül a gyászszövetből bori-tott emléktáblák két oldalán,

művészien festett Menora, a gyász és fájdalom felett győzedelmeskedő, örök zsidó élet szimbóluma.

Az istentisztelet Goldstein Sámuel kántor megható gyász-énekével kezdődik.

Az avatóbeszédet dr. Rácz Zoltán lelkész-vezeték tartotta. Az elmúlt évek szomorú tanulmányát világosan mutatják az utat, amelyen a magyar zsidóságnak haladnia kell — mon-dotta.

Az avatóbeszéd közben hullt le a gyászszövet a fehér márványablakokról, amelyek három-százal kalocsai és kalocsavideki mártír nevét öröklék meg.

Dr. Rácz Zoltán lelkész-vezeték mélyhatású beszéde után az „El moé rachamim“, majd a gyászolók közös „Kaddis“ imája következett. Sebők Mihály az Emlékmű Bizottság elnöke lép az emelvényre: „Amiről e márványkövek hallgatnak, arról mi sem beszélünk, de amiről beszélnek, arról mi sem fogunk hallgatni.“

Adler Mihály hitközségi elnök beszéde következik: A halál meségyén jár maradék zsidóság a népi demokráciától kapta vissza életét és szabadságát és a népi demokrácia eszméitől áthatva és bizva abban, hogy a földön soha többé nem lesz ura a fasizmus, Kalocsa zsidósága helyrehozta feldúlt temp-temát és Mózes két kőtáblája mellé, örök mementóul állította e szomorú táblákat.

Dr. Kurzweil István ügyv. igazg. h. az Országos Iroda nevében kegyeletes szavakkal áldozott a mártírok emlékének.

A kalocsai református egyházközség nevében Benedek László lelkész mondott vigasztaló szavakat. Ezután Péter István, Kalocsa város polgármestere, Bécsy Sándor járási főjegyző, Finiász József rendőrnagy és a Nemzeti Bizottság, a Magyar Dolgozók Pártja, a Független Kisgazdapárt, a Szakszervezetek, s a Kereskedők Egyesületének vezetői helyezték el koszorúikat, majd dr. Pollák Imre emlékeztet meg mártírhalál hal munkaszolgálatos lejárásáról.

A záróbeszéd keretében dr. Wolf Máttyás, a hitközség alelnöke, Schwelb Mór, a hitközség mártírhalál hal, áldott emlékei főrabijának emléket idézi, aki több mint öt évtizeden keresztül állott híveinek élén és fáradozott azon, hogy a Biblia tanításai az életben valóra váljanak.

A Hatikva és a Himnusz el-énekzése után a gyászolók az emléktáblák elé járultak, hogy végigcsokolják tekintetüket a márványba véselt neveket. Tul a gyógyíthatatlan fájdalomon valami szelíd megnyugvás száll a szívekbe.

KECSKEMÉTI MARIA

Utazik? Új és használt bőrönd

nagy választékban, nagyban és kicsinyben, legolcsóbban LÁNG bőröndösnél Népsszínház-utca 21. Salát műhely. Használt bőröndöt veszek. Telefon: 135-023

BALLON

átlátszó-,
eső-, vihar- és
lődenkabát

Márton és Szász V., Grót Teleki Pál-utca 3.

Hirek Jiszraelről, a Zsidó Államról

Az arabok a jeruzsálemi harcok megújításával üdvözölték az UNO közgyűlését

A nemzetközi közvélemény figyelembe az UNO közgyűlése felé fordult és a németországi helyzet következtében a Palesztina-probléma az utolsó napokban kissé háttérbe szorult. A világpolitika mással van elfoglalva és így még a Bernadotte-gyilkosság sem tudta egy-két napnál tovább ébren tartani az érdeklődést a közelkeleti események iránt. Természetesen azért egyáltalában nem lehet azt állítani, hogy Palesztinában az elmúlt napokban nem történt semmi. A hét folyamán megsokasodtak az arab harcok készülődésekről számoló hírek. A második fegyverszünet első napja óta Anglia — majd később az USA is — politikailag és fegyverrel juttatásával támogatta az arabok felkészülését egy újabb háborúra Izrael ellen. A cél a már megalakult zsidó állam további fejlődésének megakadályozása, — egyelőre diplomáciai nyomással és fenyegetésekkel. Ebbe a fejezetbe tartozik az újabb amerikai páfordulás, a még kidolgozott háttérű Bernadotte-gyilkosság és a mind nyitabb és fenyegetőbb jellegű arab katonai készülődés. Ez különösen Jeruzsálem, Béthlehem és az „arab háromszög” frontjain jelentékeny.

Az arab államok kivívó magatartása annyira fokozódott, hogy az UNO közgyűlés megnyitására Sierlok külügyminiszter kénytelen volt figyelmeztető nyilatkozatban rámutatni a helyzet veszélyes és a háború kitörését bármelyik pillanatban lehetőséggé tevő jellegére: „a frontokra jelentékeny mennyiségű arab csapatok érkeznek állandóan, — mondotta többek között Sierlok újságírók előtt — de nemcsak új katonákkal erősítik állandóan az állásokat, hanem új felszereléssel is. Egyiptomból rendszeres járatokkal szállják a vonatokat az utánpótlást és az erősítést — anélkül, hogy az UNO ellenőrző szerve egyszer is közbejött volna, bár a magunk részéről többször felhívjuk az ellenőrző szerv vezetőjének a figyelmét a készülődésekre. Hetenkint ötször lépik át az újonnan érkezett csapatok a Jordánt, de az ellenőrzők csak helenként kétszer hajtának ki kocsijaikat az átkelő helyhez, amikor tudják, hogy a csapatmozdulatok szünetelnek.

Az arab államokban összesen 55 megfigyelő működik, — a hatalmas kiterjedésű Irakban mindössze öt, Szíriában tizenhárom — míg egyedül Tel Aviv-

ban 18 ellenőrt helyezett el Bernadotte. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy az arab készülődések szabadon folyhatnak — anélkül, hogy a katonai helyzet megváltoztatására életbe lépő intézkedésekkel fegyverszüneti megállapodások megsértésének minősítenék az arabok terhére. A cél azonban éppen ennek az ellenkezője. A havonta egymillió dollár felémészto és 305 ellenőrt foglalkoztató szervezetét az angol-szász irányítás alatt álló Biztonsági Tanács úgy látja, azért küldte ki, hogy a zsidókat visszatartsa az arab katonai felkészülés megakadályozásától. Az új nagy és harsogó előkészületek talán nem is az a céljuk, hogy tényleges általános háború kirobbantását legyek lehetővé, hanem hogy ennek lehetőségével fenyegetsenek és így az UNO tárgyalások idejére „megpuhított” izraeli kormány küldje el képviselőjét a közgyűlésre.

Mindenestre az izraeli hadsereg teljes fegyverben áll minden eshetőségre készen. A felhúzott ravasz pedig könnyen elől.

Az arabok mindennek előtt Jeruzsálemben szeretnének változást előidézni.

Már lassan egy éve annak a kísérlet-sorozatnak, amelyet Abdullah folytat Jeruzsálem megszerzésére.

Ennek eddig egyetlen eredménye az volt, hogy az Arab Légő hadsereg tartó nehézségek árán bevette az Ó-város kis zsidó negyedét. Most ismét azzal kísérletezik a legkisebb brit vazallus, hogy az UNO tárgyalások idejére Jeruzsálemben döntést csikarjon ki. Az angol-szászok gyanús magatartással támogatják ezt az akciót.

Nyilvánosan azt hirdetik, hogy Jeruzsálemet UNO gyámság alá akarják venni, titokban azonban támogatják Abdullah harcát tervét.

Különösen most helyeslik a támadó arab mozdulatokat, amikor a Jisuv nyomására az izraeli kormány, mindinkább hajlik arra, hogy Jeruzsálem történelmi fővárosi jellegét tekintetbe vegye. Hír szerint Jeruzsálem lesz az izraeli parlament székhelye, itt lesz a Cionista Világszervezet központja és máris idehelyezték a Legfelsőbb

Bírószéket is. Ilyen körülmények között Jeruzsálem a zsidó érdeklődés középpontjában van.

Ezért tanácsolták az angolok Abdullahnak, hogy ismét nyissa meg a város ostromát. Így akarják elérni, hogy az UNO tárgyalása alkalmával semlegeseknek tűnjenek fel, amikor a viszálykodók helyett önmaguknak fogják itélni Jeruzsálemet, természetesen UNO gyámság formájában, a gyámság ellenőrzéséből azonban ki akarják zárni a Szovjetuniót és mindazokat az államokat, amelyek nem hajlandók behódolni az angolszász imperializmusnak.

Abdullah a kapott tanácsoknak megfelelően — tiszta főnyi új, amerikai fegyverekkel felszerelt

Nem tudták megalakítani a tervezett palesztinai arab kormányt

Jelentettük már, hogy ugyan csak brit utasításra az UNO közgyűlés megnyitójának meg kellett volna alakítani a palesztinai arab kormányt, azért hogy ezzel az izraeli kormány illetékességét gyöngyítsék és befolyását csökkentsék a Palesztina-probléma tárgyalásakor.

A tervet azonban nem tudták végrehajtani az arab államok közötti egyenlenség következtében.

Különösen Abdullah tiltakozott az új kormány felállítását ellen, mert ezzel saját egyéni érdekeit látta veszélyeztetve. Közismert tény ugyanis, hogy Abdullah Palesztina nem-zsidó részeit Transzjordániához akarja csatolni. Egy palesztinai kormány felállítása egyrészt megsemmisítheti ilyen irányú reménye déseit, másrészt módot ad más arab kormányok befolyásának megerősödésére.

Különösen a volt mufti és hívei szeretnék volna létrehozni az új kormányt, de jelenleg Abdullah ellen még nem lehet eredményesen politikai irányítani, — még akkor sem, ha a muftinak elég sok követője van a palesztinai bandákba szervezett harcosok között.

Mint bevezeltünkben említettük, a Bernadotte meggyilkolásával felkavart érdeklődés Palesztina iránt elől, a hirtelen kielezett

iraki hadsereg támogatását érezve — ismét megkezdte Jeruzsálem bombázását és lövetését. Mindezt az UNO megbízottak jelentésében, akik ez esetben nem siettek jelentést tenni megbízójuknak, az UNO-nak, a Biztonsági Tanács nem ült össze rendkívüli ülésre és egyetlen szó sem hangzott el az illetékesek megnyilatkozásaiban arról, hogy az arabok megszegték az UNO rendelkezéseit és a történelmi várost ismét ágyútűz alá vették. Pedig Marshall és Bevin is beszélek ezekben a napokban Palesztináról, de kegyes szemforgatások közepette saját áldozatukat, Bernadotte-tól siratják meg és emlékének áldozva utolsó javaslatának elfogadását ajánlják. A jeruzsálemi Védelmi Hadsereg természetesen viszonozta a tüzet, minden támadási szakaszon felvette a küzdelmet és így — amikor ezeket a sorokat írjuk — Jeruzsálemben ismét szabályos háború folyik. Egyes hírek szerint kisebb katonai akciók történtek a földai fronton is, erről azonban nem kapunk megerősítő közlést.

Berlini kérdés következtében. A múlt héten még általában úgy várták, hogy az UNO rövidesen tárgyalni fogja Izrael felvételi kérését és ebben az esetben Weizmann professzor, Izrael államelnöke szólalt volna fel az UNO közgyűlésének színe előtt. A változott körülmények között azonban már nem várható, hogy Ros Hasana előtt a Palesztina-problémára sor kerüljön, így

Weizmann az ünnepekre valószínűleg Izraelbe utazik

A 62-ik Magyar Osztalysorsjáték

Ismételve páratlan esélyeket nyújt. Egy sorsjeggyel szerencsés esetben nyertél!

Ötszázezer forint

A nyeremények összege kerekén:

nyolcmillió forint

Jutalom: 300.000 Ft

NYEREMÉNYEK:

200.000 Ft, 100.000 Ft, 50.000 Ft, 25.000 Ft, 10×10.000 Ft, 20×5.000 Ft, 25×4.000 Ft, 30×3.000 Ft, 50×2.000 Ft, 110×1.000 Ft és még számos közép és kisebb nyeremény.

A sorsjegy ára osztályonként: nyolcad, negyed, fél egész Ft 5.- Ft 10.- Ft 20.- Ft 40.-

A sorsjegy kapható az összes fő- és másodfokú.

Húzás kezdete október 16.

Átmeneti kabátok, téli kosztümök, bundák szakszerű tisztítója

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító Andrassy-ut 33. Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 122-129.

és átveszi hivatalosan is az elnöki ügykört.

A nemzetközi politikában Palesztinát illetően a legjelentősebb esemény ismét a haladó szellemű Wallace amerikai elnökjelölt felhívása volt. Wallace hivatalos nyilatkozatban utalással ítélte el az USA politikájában beállott változást: felhívta Trumannt és Marshallt, ne

Mozgalom indult Izraelben a családnév hebraizálásának érdekében

A zsidó állam kikiáltása óta általános gyakorlat lett Izraelben, hogy a galutból magukkal hozott nevet a családfőnek bibliai vagy palesztinai földrajzi nevekkel cserélik fel. A mozgalom az utóbbi hetekben különösen megerősödött azzal, hogy az új hadsereg tisztjei és a most ki-nevezett állami vezető tisztviselők többsége új, héber vagy hebraizált nevet vett fel. Az újságok a közismert személyeket már új nevükön említik, zárójelben azonban feltüntetik még a galuti nevet is. Aubrey Eban Izrael UNO megbízottjának új neve Aba Eban; Eljáhu Epstein, a washingtoni követ nevének Eljáhu Ejlai-ra változtatta. Jacob Destroysky tábornok új neve Jakov Dor; Jigal Sikenik, a vezérkari főnök pedig a Jigal Jadin nevet vette fel. A név-változtatási folyamat egyre erősödik, hír szerint azonban a hetvenhárom esztendőes Weizmann professzor esetében a közvélemény ellenlátás a hebraizálás morális követelményeitől.

Izraeli mozaik

Az új izraeli font külső képe a dollárhoz hasonlít. A pénz főbb lapján felül héberül a pénz kibocsátó bank neve szerepel, középen ugyancsak héberül stílizált miniatűr háttérbe nyomva ez a kitétel: *Lira erec jiszraelit ahat*. Azaz: egy izraeli font. Ez alatt a szokásos bankjegy szövegek, héber eredetije után a héber szöveg angol fordítása található. A pénzt kibocsátó szerv ellenőrének aláírása írott betűkkel a pénz közepének két oldalán található. A bankjegy négy sarkában arab egyes található. Az izraeli font tulajdonán az előbbi feliratok arab-nyelvű átirata található. Az új pénzgyártás kibocsátásával nagy aprópénz-hiány állott elő, ezen az izraeli kormány érepenz kibocsátásával kíván segíteni, hír szerint Franciaországból hozatott fémből, izraeli pénzverdekben már készül az új izraeli érepenz. Tíz és huszonöt milés érmeiket és 50, valamint 100 milés bankjegyeket bocsátottnak ki rövidesen.

Mint ismeretes, a zsidó állam megalakulása óta a mandátárius hatalom által kibocsátott utlevelek voltak érvényben. Az izraeli belügyminisztérium most adta ki az új izraeli utleveleket. Az 1. és 2. utleveleket Weizman elnök és felesége kapta, a 3. számú Golda Meyerson Izrael moszkvai kövele, az ez-

játszának Izraellel, hanem ismerjék el az önálló zsidó államot de jure is, s adjanak a fiatal köztársaságnak pénzügyi támogatást, anélkül azonban, hogy ezt politikai vagy gazdasági feltételekhez kötnék. A felhívás befejező része megbélyegzi Marshallt, akiről azt állítja, hogy megszegte szavát és elárulta Izraelt.

után következőket a moszkvai követség többi tagjának nevére állították ki.

Izraeli bevásárló bizottság Kanadában nyolcvanmillió elgarettát és tizenhatezer doboz lejkonzervet vásárolt. Izrael ellenértékképpen citrus gyümölcsöt fog szállítani.

Csehszlovákiából 300, Kárpát-aljáról származó chaszid zsidó érkezett Jiszracibe. Külön, kibucban telepítik le őket.

Az ideiglenesen a Gat-Rimon telavivi szállóban elhelyezett szovjet és amerikai követségek új épületbe költöztek. A szovjet követség számára az izraeli kormány a Rotschild-körúton bocsátott rendelkezésre igen alkalmas épületet. Az amerikai követséget pedig egy ramatgani villában helyezte el.

Pavel Jersov, a Szovjetunió izraeli kövele az Ohel munkásszínházban meglepetésként a „Salomon király és Sabnáj a foltozó vargák” című darabot. Előadás után a miniszter nagy megelégedésének adott kifejezést a munkásszínház művészi teljesítménye felett.

Dr. Michael Simon, az izraeli protokollnök és Samuel Friedman, a külügyminisztérium kelet-európai oszálvának vezetője meglepetésként Jersov követet és részvételek fejezték ki az izraeli kormány nevében Andrej Zsdanov halála felett.

Az izraeli kormány Jakov Csernovitzot kinevezte uruguayi és argentinai követnek. Ugyanakkor kapott megbízatást a bukaresti követség vezetésére Reuvén is, a híres festő.

(GELLÉRT)

Szabadsághegyen, a NOÉMI penzióban, Felhő-u. 11. alatt

elsőrendű előadás, haza'nos óspankban folyóvizes szobák. Ünnepekre előjegyzés. Továbbá Agancs-u. 3-ban újonnan berendezett

GYERMEKOTTHON

pedagógus és orvos közreműködésével. (Az orth. rabbiság felügyelete alatt.) Tel.: 16-18-12.

MODERN PARÓKÁK, pótrészek művészi kivitelben ALTSCHÜLER E.

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421-057

SIRKŐ PFEIFER és HESZKI Somogyi Béla-út 3/c.

A szentesi mártírtábla-avatás

A szentesi és szenteskörnyéki zsidóság, a fasiszta terror áldozatainak kegyeletében monumentális emléket állított. Mintegy háromszázötven szentesi és hetven környéki hittestvér nem tért vissza az ottani gettóból elhurcoltak közül. A zsinagógában és a temetőben lefolyt gyászünnepek a megrendítő visszaemlékezésben is impozáns manifesztációként hatottak.

A zsinagógában már kora délután emléktisztiszeletre gyűltek a szentesi és környéki zsidók. Dr. Rácz Zoltán ezredes lelkész nagy elokvenciával előadott emlékbeszéde és az árvák Kaddis imája, mintegy előkészítette a lelkeket a mártíremlék felavatójára. Azután a temetőbe vonult a maradék zsidóság. Alig négy-öt gyermek volt a menetben! Mély bánattal tekintettek a volt zsidó iskola épületére, melybe nem tért vissza a gyermekzsivaj. Az emléktábla elé vonulókat várta már a temetőben Szentes város vezetője, a megyei és a városi hatóságok, a politikai pártok, az iskolák igazgatói és nagyszámú lakosság. A felekezet közül dr. Popovics katolikus, Böszörményi Jenő református, Virányi Lajos lutheránus lelkészek jelentek meg.

Az ünnepélyt Gruber, hódmezővásárhelyi főkantór énekkel kísért alkalmi gyászda nyitotta meg. Az avaró beszédel dr. Kálmán Ödön főrabbi tartotta. Szónoklata alatt mély-séges áhítattal vett részt a halgatóság. A társadalomtól öntudatosan elégteltet város zsidóság halk reménykedése jont a egybe a lelkeket. Gruber főkantór gyászéneke után a közönség a főrabbiakkal együtt mondta el a Kaddis imát.

Az egyházi avatás után elsőnek az Országos Iroda megbízásából: Stern Márton, a szegedi hitközség elnöke tolmácsolta az ország zsidóságának részvétét. A demokratikus rendőrség és honvédség nevében: Dr. Szabó Ferenc, megrázó beszédben tett fogadalmat, hogy soha többé nem engedi a magyar fegyveres erő a fasiszta antiszemita gazdaságok megismétlődését. A beteg polgármester helyett dr. Solli László városi főjegyző hangoztatta a város vesztését, melyet a mártírok halála okozott. A Nemzeti Bi-

zottság nevében: Détár Mihály, a Magyar Dolgozók Pártja megbízásából: Vértess József, a Honvédelmi Minisztérium Tábori-lelkészete részéről: dr. Rácz Zoltán, az M. C. Sz. nevében: Weisz Sándor, a környék zsidóságából: Steiner Ferenc, a hódmezővásárhelyi hitközség elnöke, áldoztak a mártírok emlékének. Végezetül Sirkó Ignác, a szentesi chevra elnöke vette át az emlékművet, melyet mindenkor kegyelettel gondozni ígért. A fehér márványból készült emlékoszlop Cseglédi István szolnoki kőfaragó művész munkája.

GYERMEKÁGYAK.
konyhaberendezések,
színes butorok
HIMMLER
műasztalosnál, VI. Zichy Jenő-u. 32
(Nagymező-utcánál) Gírótag.

**Spanyol,
angol, francia,
oros
nyelvórák
BERLITZ**

IV., Vörösmarty-tér 2
Telefon: 181-012

Jó és olcsó
**függönytartó,
képkeretek**
nagy választékban.

Szécsényi
VII., Bethlen Gábor-utca 7. sz.
Telefon: 224-288.

UTLEVELEKEK
[3 órán belül, 3 darab 12.- forint]
PÁRISI FOTO, PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

**Női, férfi, gyermek
kalapok és turbánok**
nagy választékban
FRIEDMANN
Király-utca 10

MÁTRAFÜREDEN
a Schwarcz orth. kóser penzió
ROSHASONÓRA kellő számú
jelentkezés esetén nyitva lesz.
Szobafoglalás szeptember 20-ig.

Székely Emil (ékszerész)
Rákóczi-u. 26
Brilláns, ékszer, arany, ezüst,
órák, ves, cserél és elad.

**Boldog újévet és
kellemes ünnepeket**
kíván kedves barátainak
ROZSA LÁSZLÓ
textil-, selyem-
és szövetkereskedő
Budapest, Pelldi Sándor-u. 16
Telefon: 184-102
Az ünnepek alatt zárva tartunk.

„Az utolsó lengyel zsidó“

Irta: György Endre

2.

MINDÖSSZE EGY NAPPAL

A németek Lwowba történi be-masírozása után, — mint Szende István írja, „Der letzte Jude aus Polen“ című igazlans-son érdekes könyvében — 1941 június 30-án náci katonák bukkantak fel a zsidó otthonok tár-jékán. Rezükben csirizes vödör és nyomtatvány-tömeg. Ötomba röhögés közén ragasztgatták tele ezekkel a cédulákkal a zsidók lakásának ajtaját, közöt-tük a kötet hőseit, Folkmanné-ls. Az apró hírdelményeken utas-ítás, sőt megfélembizhetetlen parancs: A „megjelölt“ bérlő köteles lakását aznap este hét óráig elhagyni!

— Hová mehetnénk? — kér-dezte inkább önmagától Folk-mann, mert a kétségbeesett kér-deésre ugysem adhatott senki észszerű választ, hiszen éppugy-nem tudta, mitévő legyen, mint maga a tanácstalan érdekeldő.

— Este nem mertünk a meg-mintett holmikkal az utcára menni, hogy apósomhoz költöz-zünk. Egy szomszédunknál bu-rodultunk meg. Másnap, apósom házában nagy pánik fogadott, mert a szomszédos, jobbára zsi-dók által lakott házakban a csőcselék egész éjjel fosztoga-tott. Az utcákon ukrán és len-gyel szövegű plakátok jelentek meg, amelyeken a német város-parancsnok tudtul adta, hogy a fogházakban ukrán és lengyel hadottak ezreit találják, akiket „zsidó bolsevisták“ öltek meg. Az agitáció magva termékeny talajba hullott... Megkezdődött az embervadászat és július 10-éig tartott. Körülbelül tízezer zsidó esett az első pogrom áldozatául. Lembergben is, mint később az európai városokban, ahol zsidók laktak, mindenütt, elrettentették a Zsidótanácsot, zsidó adóhivatali létesíteteket, megszervezték a zsidó rendfenntartó szervet és előtűnt a min-den mozdulatot, felelős zsidó önkormányzat feladatait. Lét-rejűlt Lengyelországban a hit-lel főpolgármester, amelynek utalma alatt, — tekintettel arra, hogy minden maguknak kapar-intottak meg — csak, mar-éhség tört ki. A helyreállítási munkához az „után“ haladó zsidókat fogdosták össze. Az állásban lévő dolgozó zsidók igazolványt kaptak. Folkmann elhatározta, hogy jelezze a régi munkakönyvén. Menetközben elfoglalt és fegyházba vit-ték. A fegyintézet udvarán huez-harmine zsidó álldogált, legtöbbször a kínzások retten-es nyomait viselte. Arcukról, testükből szivárgott a vér, a ruhájuk csatokban lógott. Folkmannak észbe jutott, hogy egyik ismerőse valami magas állású től itt be. Odalépett

az egyik örhöz és megkérdezte: „Beszélhetek G. urral?“ Szeren-eséje volt, ismerőse kimentette és apósa lakására kísérte.

— Mi történik azokkal az emberekkel ott az udvaron? Mi történt volna velem, ha... — tudakoltam utközből.

Az ismerős megrándította a vállát.

— Szerencséje, hogy engem keresett. Egyébként aligha tért volna vissza a lakására.

Harmadszori kísérletre sikerült a gyárba eljutni. Munkát és igazolványt kapott. A zsidók célja csak az lehetett, hogy az életet egy-egy nappal meghos-zsablítsák. De ehhez féltékenül kellett a munkagazdálkodó. Rá-beszélésre G. vette át a gyár vezetését. Ebben az időben apósa kétszobás lakásában három család, hét felnőtt személy lakott, de még így is sokan ir-gyelltek a „kedvező“ lakásviszo-nyokat. A németek icipősen garázdálkodtak. Október végén a Zsidótanács utasítást kapott, hogy legkésőbb november 12-éig „lőmörítse“ a zsidó lakossá-got a szigorúan elhatárolt vá-rosmegyedbe. A kénszerű össze-költözés a legnagyobb keservek árán, tízenegy nap alatt való-sult meg. A tragikus esetekről és jelenetekről, amelyek az ilyen erőszakos rendszabályok meg-valósítását kísérik, má is előbbü képet festhetnénk...

*

AZ ÖSSZEKÖLTÖZÉS NAP-JAIBAN értesült Folkmann ar-ról, hogy az Egyesült Államok és Olaszország is megígérte Németországnak a háborút. Új remény csillant fel mindenfelé. A gyár vezetésében azonban vál-tozás állott be és így mind munkáját, mind a kincset érő munkagazdálkodást elvesztette. Különös szerencséjére egy volt karlarsa révén be tudott kaposo-lódni a selejtpapír-gyűjtési ak-cióba. Bádorgelvényt és zsókot kapott, amellyel elindulhatott a hulladékpapír-vadászatra. A hulladékgyűjtéssel kiterjedt szervezet foglalkozott. Ennek leírása kapcsán megismerked-hetünk a németek üzérkedésé-vel és zsarolásával, a hamis irattal bírával, stb. A zsidó-negyedben éhínség uralkodott, mert legtöbbször még a kenyér-adagokat sem tudták kiszélel-tetni. 1942 márciusának első napjaiban a német uralom

nyolc hónapja után, Lwowban még mintegy 130.000 zsidó él. De a következő hat hónapban, 1942 szeptemberének elejéig, 80.000 zsidót irtottak ki szisz-tematikusan.

*

MÁRCIUS TIZEDIKÉN KEZ-DŐDÖTT az „akció“. A zsidó milícia biztár az előkészítő munkálatokat. Igazi náci-sza-dizmus, amely még külön győ-nyörködött abban, hogy testvé-reik hőhőkre juttatását zsi-dóknak kell elvégezniük. Ha a szívük bele is szakadt a szenvedésbe és fájdalomba, ők jártak házról-házra, lakásról-lakásra az igazolványokat „felülviz-szálni“, ami tulajdonképpen egyel-jentet a szelektálással. Csak a zsidó milícia katonái léptek be a lakásokba. De lent az ut-cákon a Gestapo és az ukrán milícia csoportjai várakoztak az áldozatokra. Mindazok a zsidók, akik nem tudták maguk-at az új rendelkezések értel-mében kellőképpen igazolni, kö-telesek voltak cökmőkkel az ut-cán sorakozni, ahonnan az-után elvonultatták őket. Sirás és jajgatás töltötte be a zsidó-negyed utcáit a március tize-dike és harmincadika között el-telt időben. Három teljes héten át húzódtak el embereket a la-kásukról és hajtották őket a bizonytalan jövő felé. Az elci-peltek még „biztonság“ elé ke-rültek. Ha a vizsgálat kedvezőt-lonul végződött, a már jólőre felsorakoztatott fegyveresek és villamosokon vitték ki őket a pályaudvarokra. Itt marhava-gónokból álló vonatokra kerül-tek. Egy-egy vagonba százötven embert is beleszúrtak. Alva, hering módjára összepréseve, élelem, víz, sőt levegő nélkül indultak minak ezeken a vona-tonkon Belzec felé, ahol időköz-ben már berendezték a tömeg-vesztőhelyet. Ennek az „akció“-nak Lwowban mintegy huszezer zsidó esett áldozatul. Egyikük sem tért soha vissza. Az, hogy csak huszezer zsidót szállítottak el, nem jelen-tette azt, hogy a többi száz-tízezer megfélelő igazolványok-kal rendelkezett. Csak mintegy negyvenezernek volt akkoriban kifogástalan papirja. Mind-egyikük, még egy női család-tagjának életét is megvédtette. A többi harmincezer zsidó meg-vesztetett és bukkálással menekült meg az „akció“ elől.

Május közepén, hat héttel a zsidók számának „csökkentése“ után, új rendszabályok léptek életbe. Mintegy negyvenezer férfi és körülbelül ugyanennyi feleség, meg anya kapott új igazolványt. Ez arra volt jó, hogy újabb akció kezdődhessék az illegálisan és igazolvány nél-kül élő zsidók elfogására. Ezt azonban már nem a zsidó, ha-nem az ukrán milícia hajtotta végre. A lwowi zsidók ezutal-megint tízezerrel lettek keve-sebben...

*

CSAK KÖNNYEZNI és sóhaj-tozni tudunk ezeknek a fejeze-teknek olvasára. A megmaradt lemberg-i zsidók minden ilyen tömegmészárlás után abban re-ménykedtek, hogy sikerült ki-csápteniük a náci vérszomját és hogy az ártatlan életek tö-megének kimúlása kiengeszt-ele a haragvó és bosszualló főúrszemet, amelyek most már megkegyelmeznek az alig létező keveseknek. Nem így történt. Szegények, még nem tudták, hogy a horogkeresztes gyiko-sok mindenkihez egyformán könyörtenek. Az is csak gon-nosz taktika, álcázás, hogy nem egyszerűen estek neki egy-egy ország zsidóságának. A folyto-nos szelektálással, az új és új igazolványokkal, az ideig-óráig való életlehetőségekkel, a gon-nosz kiagyalt injekciókkal, de a többieknek személynklátára való másvilágra küldésével, csak lelki gyötrelmeinket akarták fo-kozni. A lwowi is ok nélkül hiszékenykedtek:

— Akáresak a márciusi öl-déklési akció után, — meséli Folkmann Adolf — most is azt hittük, hogy túl vagyunk a leg-rosszabbon. A zsidók kitódultak az utcákra, ölelgették, csókol-gatták egymást. Nem akartuk elhinni, hogy az akciók borzal-mas szabályszerűséggel ismét-lődnek. Augusztus elején újra „regisztrálták“ a zsidókat. Pé-ldem és kétségbeesés fogott el bennünket. Igazolványainkat le-bélyegezték, de a munkába járó zsidóknak csak a fele szerezte meg a bélyegzést. 1942 augusz-tus 9-ére virradó éjjel már senki sem aludt a zsidónegyed-ben, mert az a hír terjedt el, hogy azon az éjszakán kezdődik az az „akció“, amely minden addig elhomályba borult. Való-ban így történt. Éjjel kettőkor lövődözés hallatszott. SS-ek és ukránok jártak végig a lakáso-kat. Aki beteg feküdt, vagy a Gestapo véleménye szerint túl lassan mozgott, a helyszínen lelte halálát. Nem mindenkinek az igazolványát fogadták el. Az SS a lakásokban kénye-kedve szerint garázdálkodott: össze-törte a berendezést, szétépte a legjobb igazolványokat, vagy bürokratikus pontossággal rá-juk irta: „Félesleges“. Ez a „akció“ augusztus 30-áig, csak nem egy hónapig tartott. Azok-nak, akiknek még volt igazol-ványa, ez alatt is munkába kel-lett járniok. Magasra tartot

MIELŐTT haját festeti vagy
RENCZES daueroltatja mutassa meg
hajfestőmesternek VI., Csengery-utca 84
Hajmunkák. Pedikűr. Nyilondauer

Sirkövek, emléklapok vésése olcsón
Faragó Friedmann Sándor
Nagydiófa-u. 34. Szombaton zárv

kézze, kezükben az igazolványt, az SS kordouja között mentünk-jöttünk a zsidónegyed bejáratán keresztül. Tíz és tízezer zsidó hagyta el reggelente az otthont és lért este a pokolba vissza. De még a legjobb papirosok sem segítettek mindig. Házunkban többeknek nem volt igazolványa, közöttük apósomémnek sem. Ezt a tizenöt személyt a pincébe bujtattuk. Az SS naponta egyszer is átkutatta a házakat. Az „akció” tízennyolcadik napján a házmeister elárulta a bujkálókat. Anyósom és fiatalabb sógornőm esett a besugárzás áldozatává. Augusztus végén már csak ötvenezer zsidó volt életben Lwowban...

Mezőfi Vilmos siremlékének felavatása

Vasárnap, szeptember 26-án, délelőtt avatták fel a rákoskeresztúri zsidó temetőben Mezőfi Vilmosnak, a Pesti Chevra Kadisa múlt évben elhunyt elnökhelyettesének siremlékét. Az avatáson megjelentek a Pesti Izr. Hittközség, a XIV. kerületi templomkörzet képviselői, valamint a Pesti Chevra Kadisa elöljárósága. *Abrahamsohn* Manó főkéntor gyászéneke után dr. *Katona József*, pesti rabbi beszélt Mezőfi Vilmosról, az első agrárszocialista előharcosáról, a kitűnő újságíróról, a jó zsidóról, a felekezet egyik büszkeségéről. *Steiner* Marcel elnök a Pesti Chevra Kadisa nevében avatta fel a siremléket. *Csoka Géza*, a zuglói kisiparosok egyesületének nevében emlékezett meg az egyesület hosszú éveken át volt elnökéről. *Popper* Lajos, a zuglói templomkörzet újonnan megválasztott elnöke méltatta Mezőfi Vilmosnak, a körzet disznókének érdemeit. *Farkas* Zoltán, zuglói főkéntor El molé rachamimja után, dr. *Katona József* Kaddis imájával fejeződött be az avatási ünnepség.

Alakítások
modell után olcsó árban
FRIEDMANN-KALAP
Király-utca 10

TALISZ

tfilla, mezuzó, héber könyvek, *Jahrzeit-tábla, Jahrzeit-tábla készítése, templomi aranyhimzések. Az orth. hivatalos lauch-kiadvány fölérakata.*
„Támé Haminógim” 20 forint.
MEISELS könyvkereskedőnél,
Dob-utca 13.

Bortermelői kimérés
jogfolytonos, Lipótvárosban
komplett felszereléssel
nagy utcai szuterén és raklár-helyiségekkel, előnyösen átadó.
„Kedvező alkalom” jellegére a kiadóra.

Oroszországból megérkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Név:	Szül. év:	Láger:	Pontos cím:
Herskovits Mátyás	1912.	Orszk.	Béniokcsis-u. 41.
Deitel Mayer	1913.	Novoszlroi	Alkotmány-u. 4.
Gárdos László	1913.	Orszk.	Nagykanizsa,
Dr. Kun Miklós	1903.	Orszk.	Aradi-u. 60.
Löwinger László	1903.	Orszk.	Szív-u. 26.
Mandl Miksa	1911.	Osztrogonszk	Dobozi-u. 27.
Polgár György	1917.	Orszk.	Posterszébel,
			Baross-u. 20.
Rosenfeld Imre	1915.	Orszk.	Kun-u. 12.
Spitzer Jenő	1914.	Orszk.	Szív-u. 26.
Schneller Lajos	1912.	Orszk.	Dob-u. 50.
Surányi Sándor	1909.	Orszk.	István-ut. 38.
Welsz Ferenc	1909.	Orszk.	Légrádi K-u. 12.
Welsz György	1909.	Orszk.	Béniokcsis-u. 41.
Ziffer György	1916.	Orszk.	Király-u. 7.

DEGOB Információs Osztálya (Bethlen-tér 2.) közlése.

Az eisenerzi 3500 mártir emlékművének felavatása

Az utóbbi években több ízben rendeztek Stájerországban emlékünnepeket, de a legmeghatározóbb és a legmeghatározóbb mind közül, az eisenerzi koncentrációs tábor zsidóemlékjének az ünnepsége volt. Az ünnepségen képviseltek magukat az osztrák városok, a hivatalos Ausztria, Izrael állama, az osztrák pártok, a koncentrációs táborok szövetségének a kiküldöttei és a zsidó D. P.-k megbízottai. 3500 zsidó mártir emléke előtt hódoltak a vasárnapi napon. A temető nem messze fekszik a hajdani Hohenberg-vártól. Az adományt és eisenerzi koncentrációs táborok zsidó vezetői és munkásai méltó emlékoszlopot emeltek a halottaknak.

Az ünnepséget istentisztelet vezette be. A rabbi elnökezte a zsidó halotti imát. A szertartás komolysága és méltósága alól senki sem tudta magát kivonni. Az első beszédet *Lewin* konzul, Izrael államának hivatalos kiküldötte mondotta. Nagyszabású beszédében ismertette a zsidó sors tragikus fordulatait. „Az utóbbi kétezer évben a zsidóknak nem volt államuk, nem volt védelmük. Ma a zsidóknak van országuk, amelyet megvédenek, habár csak igen kevesen sietnek támogatásukra. A zsidó mártirok emlékét méltó módon úgy ünnepelhetjük meg igazán, ha teljesítjük kötelességünket Izrael államával szemben. A mai időkben a zsidó néppnek nagy önfegyelmre van szüksége.”

Sibitz és Schopf, az osztrák „Konzentrációs Táborok Szövetségének a kiküldöttei a zsidó és nemzsidó, volt tábor-

lakók bajtársaságára emlékeztették a gyászolókat. Az ellen-ségük közös volt. A fasizmus még ma is virul, még nem tűnt el, egész Ausztriában meg kell indítani ellene a kíméletlen harcot, mert ez a legszebb, legbecsületesebb és legőszintébb tisztelet Hitler áldozatainak emléke előtt. A zsidó partizánok szövetségének szóoka beszédében az Izrael államának, a fiatal zsidó demokráciának a megvédéséért folyó harc fontosságát hangsúlyozta.

A demokratikus sajtó véleménye szerint az osztrák kormány a kiküldötte nem azt a hangot ütötte meg az ünnepségen, amely az adott körülmények között megfelelő lett volna. Lélektelenül, néhány udvarias és hideg szót mondott, ahelyett, hogy rámutatott volna arra, a szoros kapcsolatra, amely a fasizmus és antiszemitizmus között van. Az antiszemitizmus nemcsak a zsidók korbácsa, hanem hanem a dolgozó nép érdekei ellen ármánykodó politika is. Az osztrák hivatalos fórumok nem tartották szükségesnek azt, hogy az államal meggyilkolt zsidó emberek sírjára tiszteletük jeléül egy koszorút helyezzenek el. Emel a kínos incidensről eltekintve, az ünnepség a megrendültség és a mártírok emléke előtt hódolat jegyében zajlott le és a Hattikva elnökletével ért véget.

LICHTENWÖRTEK, október 7-én, esztől este 7 órakor a Szabadkai kórház külsőtermében bajtársi örszervezetek tartanak, mindannyian ott legyenek.

A szombathelyi VIII. kerület új elnöke: dr. Hacker Iván

A szombathelyi községkerület szeptember 19-én, a községkerület tartott. *Lázár* Jenő, a községkerület eddigi elnöke lemondott. Új hivatali beosztása leté szűk-ségessé, hogy lakhelyét Budapestre helyezze. Így a pesti hitközség tagja és a megtartott választások során előjárója lett. A községkerület mely sajnálattal vette tudomásul a lemondást és *Lázár* Jenő dus érdemeit jegyzőkönyvben rendelté megörökíteni.

A községkerület ezután egyhangúsan közfelkiallással dr. *Hacker* Iván ügyvédet választotta meg a VIII. községkerület elnökévé, aki nyomban rövid programot is adott. Adminisztratív intézkedések keretében szorosabban kívánja fűzni a vidéken szórvaányosan élő hitközségkerület kapcsolatait. A nyugalmagyarországi községkerületeket a közös helyi problémák intézése céljából közös megbeszélésekre kívánja meghívni. Javaslatára a községkerületi községkerületi titkári állást szervezett és *Löwensohn* Béla választotta meg titkárrá.

Dr. *Hacker* Iván, az új községkerületi elnök hosszú évek óta vesz részt a zsidó községkerületben. 1938 óta a legnehezebb időben vezette a Magyar Izraeliák Pártfogó Irodájának szombathelyi szervét, a szombathelyi gettó Auschwitza deportált zsidó őőstánácsának egyetlen életbenmaradt tagja és 1946 óta a szombathelyi hitközség elnöke.

ELÁRUSITÓNÓT gyakorlati, élelmiszer-üzletbe felvásárlunk. „Szombathelyi cég” jellegére a kiadóra.

Butorozott szoba

október 1-re, úriembernek kiadó. IX., Ráday-utca 15. I. 14.

KERESEK megvételre elsőrendű kombinált szobát. „Csak műbutor” jellegére a kiadóra.

NŐI FODRÁSZÜZLET forgalmas útvonalon, kiűregedés miatt jutányos áron áadó. Cím a kiadóban.

Elhelyezkedne

házzvezetői állásba azonnalra, csakis vidéki zsidó urisakéknál 40 éves, főzni és varrni tudó intelligens zsidónő. Referenciát adok. Jelige „Vidékre” Tenzerhez, Szervita-tér 8

Falapja piszkos, formátlan?

rendbe hozza Lampert káposmester. Jókai-tér 6. (udv.).

JÓKARBAN levő viManytrigladre eladó. „Jutányos” jellegére a kiadóra.

EMLEKEZZÜNK

az 1944 október hó 7-én a náci-gyűlölet által Cservenkán ártatlanul kivégzett

2000 BORI BAJTÁRSUNK EMLÉKÉRE.

1948 október hó 7-én (csütörtök) este 6 órakor a Dohány-utcai izr. templomban tartandó

gyászistentiszteletre

tisztelettel meghívja a

Bori Bajtársak Emlékbizottsága
Budapest, VII. Erzsébet-tér. 19. I. e.

Amikor a zseni — téved...

Irtta: SZILÁGYI GÉZA

I.

Werner Krauss kitűnő német színész. Ebben azok sem kétkednek, akik kénytelenek voltak megállapítani, hogy ez a színész prostituálta — a becsmérő szó ezuttal inkább szelíd, semmint kemény — sok-karátos tehetőségét, amikor Hitler napjának pokoli delelőjén önként fölépített a gyűlöletre sikerrel uszító Jud Süss című filmben. E filmnek — előállítását durván vihogva bevalóították — egyetlen célja az volt, hogy erre könnyen hajlandó nézőiben fizikai zsidó-irtásra kész vérmérgezőessé fokozza a bennük genyeredő antiszemitizmust. Göbbels propaganda-miniszter többször kérkedve kijelentette, a pöffeszkedő megelégedettségétől dagályosra hizott szavakkal, hogy náci-propagandájának, tehát egyben zsidó-faló propagandájának egyik „dörmöckő szabálya” (*Damascenerklänge*), amelyre bála lstennek sok vér tapad, ez a megváltó (erlösender) film. Arról nem nyilatkozott ez a nem mámoros, hanem hideg monomaniákus, hogy politikai pályafutásának megkezdése előtt, amikor még esszéistának készült, egykori zsidó egyetemi tanáráról, Gundolf Frigyesről lopva ugynevezett esszéistái tanulmányainak tartalmát is, formáját is. Amikor aztán politikus korában, már mint Hitler egyik palatinusa, a Jud Süss film készítésére adott utasítást, az amerikai emigrációba kergetett zsidó Lion Feuchtwanger-nek regényéből lopatott a filmhez mesét, korfestést, alakot, persze kiforgatva, ellentétben, antiszemitává becstelentve a forrásul és anyagul szolgáló értékes regényt.

II.

A közelmúltban egy stuttgarti ugynevezett náciitanító bíróság elé került Werner Krauss, akire eddig hallgatást parancsolt a hitlerizmus bukása után rásújt fellépési tilalom. Krauss a tipikusan náci védekezéssel állott elő: rákényszerítették a Jud Süss-ben való fellépésre. Kikényszerítették művészetének erre a lealjasítására? Krauss egész sereg nevet dobott a bíróság asztalára, „mentőtanuk neveit, gondosan ügyelve arra, hogy a nevek viselői tulnyomórészt a halottak közül kerüljenek ki. Halott tanult a bíróság elé idézni és vallomásra megesknelni nem lehet. Az persze a stuttgarti bíróság szégyene, hogy a halott tanuknak, akikre Krauss hivatkozott, meg sem történi, legjobb esetben csak elképzelhető vallomásait, amelyeket a vádlott a maga megvédésére többé-kevésbé koholt, tizenhárom-próbás valóságnak fogadta el.

III.

Az ítélet meglepően enyhe volt. Werner Krauss, Jud Süss-beli ijesztlően tökéletes alakításával, a gyilkos szándéku torzításnak ezzel a mesterművével számos, őszinte megszámlálhatatlan zsidó elpusztításának volt vadul ösztönző és féktelenül elősegítő egyik, nem a legkisebb tényezője. A stuttgarti bíróság, amely legszívesebben felmentette volna a vádiottat, ugyszólván csak jelképesen ítélte el a náci művészt, mindössze ötezer márká pénzbüntetést róva rá. Egyébként feloldotta eddigi szilenciumát és ismét megadta neki a nyilvános szereplés korlátlan jogát. Krauss mellé ugyanis az utolsó pillanatban leikes mentőtanuk szegődött G. B. Shaw, akit Németországban, nem kis mértékben zsidó kritikusok, Alfred Kerr, Julius Bab, Siegfried Jakobsohn, Siegfried Trebitsch kitartóan szenvedélyes harsonázásának hatása alatt, már akkor kiátkozták ki színműtrő lángelmének, amikor angol hazájában még csak botránykeltésre törekvő különének ócsárolták. Kraussnak kévessel a stuttgarti ítélelhozatal előtt eszébe jutott, — kincset ér a jó memóriát — hogy Shaw annak idején hódolatnak beillő megértéssel nyilatkozott Hitler és Mussolini álnagyságáról, és csak később tanúsított megértést Sztálin igazi államférfiúi kiválósága iránt is. Azt remélte a Jud Süss diadalra vivője, hogy Shaw talán iránta is megértéssel lesz. Szép levelet írt neki, és végül azzal a kérdéssel fordult a kilencenkézt eszlendős íróhoz, vajjon helyes-e, hogy Krauss a Jud Süss filmben való „rákényszerített” szereplése miatt ellítsák a nyilvános szerepléstől? Shaw, mint a newyorki Aufbau közli, gyorsan és készségesen szó szerint ezt válaszolta: „Az egész kulturát azok a tömegek tartják életben, amelyek együttműködnek országuk mindenkorai kormányával, akár hazájukbeli, akár idegennel. Az ilyen együttműködést minden kormányváltás után büntettként kezelni jogellenes ostobaság, amelyet semmivel se lehet igazolni.”

IV.

A stuttgarti bíróság elég okos volt ahhoz, hogy ebből a hihetetlennek hangzó, de mégis meg-

történt nyilatkozatból Shawnak azt a felfogását olvassa ki: a náci-büntetteknek voltaképpen megtorlatlanoknak kellene maradniuk! Egy Németországban is nagyra tartott írói világhírességnek, mint amilyen Shaw, könnyű volt a maga szélsőségesen elnéző és megbocsájló felfogásnak elfogadására hajlítani az olyan bíróságot, amelynek az ugynevezett náci hünök jelenlételességéről, sőt ártalmatlanságáról már eleve ugyanaz a kegyelemosztó véleménye lehetett, mint a kilencenkézt éves aggastyánnak. Shaw németországi zsidó hódolói szóban és írásban hirdették annakidején bálványuk zseni voltát. Egy-két munkája ma is, a világot és minden eddigi világfelfogást felforgató évek után hódolatra késztet. De az egykori zseni talán már nyolcvanadik születésnapja óta mind többször visszalát világhírével és tudatosan vagy tudatlanságostobaságokat mond, csak azért, hogy elképessze a világot. A náciizmussal, tehát a náci antiszemitizmusával is együttműködőkről tett nyilatkozata, ha egykori zseni is volt a kibőllentője, együgyűség. Először is, ha tömegek tartják is életben a kulturát, mégis nem csupán a „mindenkori” kormányokkal együttműködő tömegek”. (Jelmező, hogy a valamikor örökké ellenzéki Shaw most ennyire guvernementálissá aggult.) A német náciizmussal, a kulturaellenesség és kulturagyűlölet megfestésével kapcsolatban egyébként szentségtörés kulturát emlegetni. Göbbels mondhatott ilyesmit, Shaw részéről ez súlyos elhényyedés. Másodszor pedig milyen vakság, a legelmeibb fogalmak sajnálatos összezavarása azt állítani, hogy a mindenkorai kormányval együttműködőket „kormányváltás után” csak semmivel nem igazolható jogellenes ostobaság kezelhet büntösökként. A náciizmus járványának Németországon való nem is gyökeres megszüntetése, hanem csak, sajnos, valamelyes lessék-lássék megszorítása, a fékevesztett hitlerségnek nem eléggé erős és szoros szájkosárral való látszat-megfékezése, a valósággal kéjelgő tömegirtás számtalan áldozatot megkövetelő rendszerének nem megoldása, hanem csak túlságosan szelíd és legkevésbé tökéletes megintatása Shaw megdöbbenő

nyilatkozata szerint nem volna más, mint egyszerű kormányváltás! Hitler hívei egy emberfelenül vérengző, vadállati rendszert tartottak életben, nem pedig az elmebajos diktátor idején egyáltalában nem létező német kulturát. Ha ennek a rendszernek segítőtársait büntetésekként kezelik, — fájdalom, Németország-szerle nagyon sok ilyen bebizonyítottan büntettest nem sujtának, hanem gyengéden megsimogatnak a náciizmustól megfertőzött bírák — akkor ez nem jogellenes ostobaság, hanem a legfogosabb okos óvatosság.

V.

Nordau Miksa, az elévülhetetlen emléktű cionista vezér, aki a józan ész érvényesülését és a humánus haladásért viaskodva, társadalmi kritikusnak éppen olyan legbátrabban kiméletlen volt, mint nemcsak a tekintélyektől meg nem vesztegethető, hanem igazi tekintélyeket is kelleltnél jobban meg nem becsülő irodalmi és művészeti bírálónak, már negyven évvel ezelőtt epesen megjegyezte, hogy Shaw ugynevezett bölcsességében olykor a hőbortosság (Rappel) gyanus jelei mutatkoznak. Nordau sem volt tévedhetetlen és akkori diagnózisa talán a tényeket megelőző túlzás volt. A mai Maluszálem-kori Shawra inkább ráillik az orvosból lett kritikusnak nem valami hízogó megállapítása. Hermann Bahr, a szellemes osztrák író valahol megírta: minden embernek joga van arra, hogy olykor tévedjen, az okos embernek is. Csakhogy ez legtöbbször lemond e jognak nyilvános gyakorlásáról. Shaw zsenivoltát kétségbe lehet vonni, de valamikor tárgyog okosságát nem. Amde az utóbbi eszlendőkben mégsem volt hajlandó lemondani a tévedés jogának, néha tüntető gyakorlásáról. Bizonyosság rá, hogy a Jud Süss-pör ügyében Werner Krauss mellé állott és szinte együttérző megértőnek bizonyult a náciizmus hüneinek jóformán filmentő megítélésében. Ó nyilvánvalóan nem éri ennek súlyos voltát, de hajdani tisztelői és régebbi java-műveinek nagyra-becsülői joggal restelkedhetnek a mostani Shawnak már megdöbbenő „elfogatlansága” miatt.

Butorozott szoba

Hűrdőszobahasználatát egy vagy 1,40 személy részére lehető. VI., Kozár-utca 16. III. 8.

Állásban levő fiatal tanítónő val-lalja gyerekek korrepetálását a dé-utáni órákban. Híber tanítást is val-lal. Többször gyakorban van „Kifődő referenciák” jellegű a kiadoba.

FIATALABB dolgozó lakótárs-nőt keres magányos nő egy-szo-bás komfortos lakóba. „Othon” jellegű a kiadoba.

Férfi kalapok tisztítását, alakítását, saját műhelyében gyári áron vállal-lom. „Diamant” Király-utca 8. (ud-varban).

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ

Telefon 222-223. KONAKT porral írt poloskát garanciával, szobánként 30 Ft-tól. Kórházak, penziónk, szállodák karbantartása

SIRKŐ LÓWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Budai Margithidő mellett.) Leszállított árak! Tel.: 160-573.

Mártiremlékművek

Lassan, minden vidéki városban, községben felállítást kezdtek az elhurcolt mártírhaltalt áldozatok emlékműve és mindegyikbe belevésik a vissza nem tértek nevét, hogy a megmaradt hozzátartozók ezt a márványbavesselt nevet tekintsék méltóan elpusztult szereteteik sírkövének, ide hozzák el kegyeletük virágait, itt mondják el imáikat halottaikért.

Felállításra kerül végre a Budapesti deportáltak és itt elveszettek emlékeztetőre tervezett oszloposarnok is, ahol az oszlopokra fogják bevésni, táborok szerint az áldozatok neveit. Megdöbbenéssel vegyes kétkedéssel olvastuk a napilapokban, az emlékműről szóló beszámolóikban, hogy az oszlopokra *nyolc-tízezer* név kerül rá. Vagyazzanak az illetékesek, nehogy akaratlan történelmhamisítást kövessenek el! Tudvalevően a fővárosi zsidóság áldozatainak száma százezer főre tehető, tehát, ha évtizedek múlva, tájékozatlan idegen kerül az emlékmű elé és ott tízezer nevet lát bevésve, joggal hiheti majd, hogy a budapesti zsidóság számszerű vesztesége mindössze ennyit volt.

Sajnos, el kell fogadnunk azt az ellenérvényt, hogy számos családj teljesen kipusztult, olyan nyira, hogy nem maradt hozzátartozó, aki kérje az elveszettek neveinek az emlékművön történő megörökítését. Ezek szerint tudomásul kell vennünk, hogy itt az elveszetteknek csak egy tízedrészre fog szerepelni. De, nehogy ezt bárki történelmhamisításnak minősíthesse és hogy a későbbi szemlélő ne essen levedésbe, — javasoljuk a következőket: Véssek be az emlékmű elejére egy az alant szöveghez hasonló magyarázatot, amely minden kétséget el fog oszlaltatni: „... ez az emlékmű százezer budapesti mártir emlékeztetőre emeltetett. Közülük, mivel sokan valamennyi hozzátartozója elpusztult, csak a következők nevei voltak megállapíthatók:...” És csak ezután következzenek a nevek!

Tervebe vettük a vidéki, elpusztult zsidóság emlékére egy általános emlékmű létesítését is Székesfehérváron. Ezen az emlékművön a vidéki zsidóság öt-százezer mártírjáról történjen megemlékezés, így e két borzalmas szám összege fogja megadni a magyarországi hatszázezer áldozat végösszegét. Azokon a már felállított vidéki em-

lékműveken pedig, amelyeken csak a felkutatható áldozatok neve áll márványba vésvé, mindenütt véssek be utólag az összes áldozatok száma is. Vannak, bizony községek, ahová egyetlen zsidó sem tért vissza, olyanok is akadnak, ahol a néhány visszatértnak nincs módjában emléktáblát emelni. Ezeknek a kis községeknek mártírjai, — legelőbb számszerűen — majd az általános, az egész vidéki zsidóság veszteségét megörökítő emlékművön szerepeljenek.

Négy esztendője, hogy elhurcolták őket. Legfőbb eleje, hogy emlékművük elkészüljön és meggyújtsák ott az emlékezés lángját, amelynek, miként a bibliai örökmécsesnek soha nem szabad kialudnia.

GELLÉRI MIKLÓS

Szántó Zsuzsanna: Csernisevskij*

Nikolaj Gavrilovics Csernisevskij 1848-ban született. A Szovjetunió népe és a világ progresszív gondolkodású rétegei ebben az évben ünneplik születésének századik évfordulóját. Szántó Zsuzsanna tanulmánya hódolat a teremtelélt orosz demokrata író emléke előtt, egyben tanító és felvilágosító írás is. Szántó Zsuzsanna határozottan alkalmazza a marx-lenini ideológiát Csernisevskij munkájának az ismeretlenségét és értékelését. A bevezetőben részletesen elemzi Oroszország gazdasági helyzetét az 1861-i agrárreform előtt, leleplezi a cári önkényuralmat a XIX. században, amely az orosz, belső és az európai, külső-reakció támasza volt. Bemutatja, hogy az orosz jogrendszer elborkése mennyire szolgálta a parasztság félrevezetését, majd plasztikus képet rajzol Csernisevskijről, az emberről, a forradalmárról és demokratáról, az utópista szocialistáról. Elemzi filozófiai és eszkatikai nézetét és különösen „Mi a teendő?” című, nagyjelentőségű politikai regényével foglalkozik részletesen. Csernisevskij irodalmi jelentőségének a megállapítása után, kijelöli helyét az orosz forradalmi mozgalom történetében Szántó Zsuzsanna „Csernisevskij” tanulmánya imponálóan logikus és világos írás.

GERVAI SÁNDOR

* Új Magyar Könyvkiadó, Bp. 1948.

A MAGYAR CIONISTA SZÖVETSÉG MEDINAT JISZRAEL
ELSŐ ÉVÉBEN VALAMENNYI TAGJÁNAK ÉS MINDEN ZSIDÓ
TESTVÉRÉNEK JÓKIVÁNSÁGAIT TOLMÁCSOLJA:

LEGYEN AZ ÚJ ÉV A MEGVÁLTÁSNAK,
BÉKÉNEK ÉS ORSZÁGÉPÍTÉSNEK
GYÜMÖLCŐSŐ ÉVE.

HIREK

Ki tud Rihay Vladimírről?

Az osztrák rendőri hatóságok elfogták Rihay Vladimírt, aki a nyilas időkhöz századosi rangban, mint gőltőparancsnok működött Budapesten.

Kérjük mindazokat, akik ténykedéséről közlelőbbi adatokat nyújthatnak, hogy azokat a DÖGÖB Információs Osztályának, Budapest (Bethlen-tér 2., I. 36.) közölni sziveskedjenek.

— **Hirdetőknek figyelmébe.** A közbeszóló hírtől és keddi költőnapnap miatt hirdetések szeddán délig vesz fel a kiadó-lyvatat. A megjelenés időpontja: esütőrtőkn, a koradélutáni órákban.

— **Családi öröm.** Dr. Herschkovits Fábán, a köztisztviselőben álló pesti rabbi feleségének leánygyermeké született, akit Mirjamnak neveztek el. A családi öröm alkalmából a hívek és barátok táborá jókivánságait fejezte ki dr. Herschkovits Fábán, hangsúlyozva, hogy örömben részesül a pesti zsidóság nagy családja.

— **Szélfűhamoskodás a JOINT nevében.** Az utóbbi időben egy ismeretlen nő, aki a JOINT megbízottjának mondta magát, az Országos Zsidó Segítő Bizottsághoz beadandó kérvények felbérnyezése címén különböző összegeket, 6—12 Ft csal ki. Felkérünk mindenkit, hogy a szélfűhamoskodó a legközelebbi rendőrnök adja át.

— **Az Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Egyesülete** szeptember 21-én előjárósági ülést tartott, melyen beható megbeszélés tárgyát képezte a felekezeti alkalmazottak jelenlegi szociális és gazdasági problémája. Hogy a felekezeti dolgozók egyes kategóriája között fennálló bizonyos ellentétek kiküszöbölését megkönnyítse és a békés együttműködés lehetőségét minden kategóriában elősegítse, úgy látta cölszerűnek, hogy az egyesület elnöksége és előjárósága lemondjon, ami meg is történt. Az ügyek ideiglenes vitelére egy három tagú bizottság küldetett ki.

— **Az Izraelita Szünidei Gyermektelep-Egyesület ezidei nyaraltatása.** Az Izraelita Szünidei Gyermektelep-Egyesület ezidei nyaraltatását szeptember 1-én fejezte be. E nyáron is három csoportban 300 gyermeket nyaraltatott balatonboglári telepén. A gyermekek bőséges ellátásban és kellő gondozásban részesültek, egészségi állapotuk mindig kitűnő volt és átlagban 2—3 kg súlygyarapodást értek el. A nyaraltatással járó költségek azonban túlhaladták az egyesület anyagi erejét, azért kéri áldozatkész hittelstereit, hogy a bekövetkező főünnepek alkalmával megfelelő adományt juttassanak el hozzá.

— **Ernszter Dezső énekéről** júliusi írtatkozódása idején hangfelvétel készült. A hangfelvétel érdekessége, hogy Ernszter Dezső a Dolány-utcai templom énekkarát a *Kol Nides* eredeti formáját éneklte. A hang már újabb felvételbe került.

— **Pesterzsébeti Izr. Halközség mártírjainak emlékművét** október 10-én avatják a főtemplomban és temetőben. A hozzátartozókat és ismerősöket szeretettel megüvja a Pesterzsébeti Izr. Halközség.

— **A zsidó gimnázium templomában** (XIV., Szt. Dömönkoss-utca 10. sz.) az iskolai barátainak egyesülete nagy ünnepi istentiszteletet rendez. Jövele még válhatók az ünnepi tördájában, hétköznapiokon délig 9—2 óráig, délután 5—8 óráig és vasárnap délig 9—1 óráig.

— **A nőgrádi járás zsidó mártírjainak emlékműfelavatása.** A nőgrádi járás megmaradt zsidósága a deportálásban és munkaszolgálatban mártírhaltalt hált hittelstereit emlékére díszes emlékművet állított fel *Diösjenön*, melyet szeptember 26-án avatnak fel nagyszámú közönség jelenlétében. Az ünnepségen képviseltette magát a rón. katolikus és református egyház, a Magyar Dolgozók Pártja, a megyei hatóság és Diösjenő-község előjárósága, a Magyar Államrendőrség rétsági szakasza. Az Izraelita Szünidei Gyermektelep-Egyesület (Budapest) igazgatóságát *Galambos Jenő* ügyvezető igazgató képviselte. Az emlékmű felavatását dr. *Fisch Henrik* főrabbi végezte. Felszóltattak még *Horváth József* diösjenői plébános, *Lévay Pál* diösjenői református lelkész és *Valász Károly*, a halassagyarmai hálközség elnöke.

— **„KSZIVE VACHSZIME TAJ-VÓT”** kíván kedves vendégeinek és jóbarátjainak.

Schwarz Ferenc és családja,
Mátrafüredről.

Híveimnek, Barátainak és ismerősöimnek ezuton kívánunk
KÖSZÍVO VACHSZIMO TAUVO-T
DR. AKIBA EISENBERG
bocsi főrabbi és felesége.

KAZINCZY-UTCAI FŐTEMPLO-
MUNKBAN a főünnepekre ren-
dezők felvételnek. Jelenkezőbe
neggel 8—9 között *Ländlerrel*,
Dob-u. 35., vágoda.

SZIRT GIZELLA gyors- és gép-
íróiskolájában új tanfolyamok
kezdődnek. VII., Rákóczi-ut 70.
Divatosnók-ház. Tel. 221-954.

Ünnepkre tölés tölín héber köny-
vek, új és használt legysor lego-
söbban. Új héber naptár.

UNGÁR MÓR
Budapest, V I., király-utca 17. Kapu-
alatt vagy I. 4. Vízöntő eladónak ár-
csodmény.

— **A kiskunhalasi WIZO** szeptember 19-én kulturelőadás-sal egybekapcsolva feketekávé-délutáni rendezett az egész halasi zsidóság részvételével. Előadást tartott Gács Teri a 16-ik és 17-ik század téves messiási rajongása és a jelen valóság között vonva párhuzamot. A kiskunhalasi ifjúság komoly kulturprodukciónal szerepelt a műsorban, amely dr. Steiner Ignácé, a WIZO elnökszónyának zárószóval ért véget.

— **A Zsidó Egyetemi Hallgatók Szövetsége** közli, hogy az 1948/49. tanévre szóló igazolásokat szeptember 3-án és 10-én, vasárnap d. e. 8—12-ig és d. u. 2—4 óráig fogja megtartani. Index, magyar és vallási igazolás szükséges. Index nélkül igazolás nem ejthető meg. A fenti időpontok betartását kérjük, mert pótigazolás nem lesz.

— **Házasság.** Zengő Ibolyka hegedűművész és dr. Virányi István ügyvéd házasságot kötöttek.

— **Eljegyzés.** Diamant Lili és Russ Sándor, a Pesti Izr. Hitközség tisztviselői jegyesek. Braun Editke, Debrecen és Kolman Béni, Vác, jegyesek.

Az „Áhavas Rém” a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetében (VII., Péterfi Sándor-utca 12.) fekvő betegek és lábadozó sorban lévő hitközségi tagok részére október 1-én, pénteken d. u. 3 órakor péntek esti gyertyagyújtással egybekötött szentesteletet rendez.

— **Hagyott Magyar Kisebbségi Munkaszervezet** szeptember 30-án, csütörtökön este 7-8 órakor tartandó mozgófilm napján MEZSEI ARPAD az Arts et Lettres művelődési takt. előadást „A ZSIDÓ LELEKTAN” (A pszichológiai gyökerei a közösségnek) címmel. Előadás előtt beszámoló a legfrissebb izraeli eseményekről.

— **Miniszeri bizos az országos kislakásépítés élén.** Az építés- és közmunkaügyi minisztérium a hároméves terv végrehajtása során a lakásépítésre helyezett a kislakásépítésre helyezte. Hogy a kislakásépítkezést egységesen és levszerűen lehessen irányítani, a kislakásépítkezést olcsóbbá és gyorsabbá lehessen tenni, rövidesen egységes szerv, az Országos Kislakásépítési Miniszeri Biztos veszi át a kislakásépítkezést legfőbb irányítását az építési- és közmunkaügyi minisztériumtól. A miniszeri bizos irányítja és ellenőrzi, megállapítja a terveket, tervek felhasználását, a költségek folyósítását, megszervezi az építőkártya-mozgalmat.

KÖZÉPKORU Őze magányos ur háztartását vezelné. „Lelkiismeretes” jellegre a kiadóra.

SZOMBATTARTÓ óra-könyvelés vállal olcsón. „Orthodox” jellegre a kiadóra.

RUHAVARRONÓ házánál és házán kívül is olcsón dolgozik. Flachs Kálmán, VI., Paulai Ede-ut. 57. f.

Hatmillió Sir Hegye

*Hordjátok el a márványt Carrarából
gyalog, meziláb, hátatokra véve
a tömböket, mely hóvilágba lángol
s fehérén izzik örök holdvilágtól,
hordjátok el Európa közepébe.*

*Megszagallott ruhában és fejongva
egy síkságon hegyet emeltek fel,
márványhegyet, amely vakítva ontja
szikrák fényét s mint temetői dombra
neveket véssetek rá kőmőtökkel.*

*Tíz kőmőtök ha tövig is letörne,
nem mozdulhattok onnan el tapodtat,
hatmillió nevet kell nyári hőbe
és téli fagyba kaparni a kőbe
hatmillió sírnélküli halottnak.*

*Európa, nincsen nyugvásod, amíg a
Hatmillió Sir Hegye fel nem épül
zarandokhelynek, hol bányakőbe, sírba
a könnyeid hullathatól a sírra
a gyűlöletnek egy paránya nélkül.*

*S majd nemzedékről nemzedékre jönnek
a vándorok darócruhába bújva,
míg elmossák a neveket a könnyek
és földeden nem lesz a bűnösöknek
már hűre, hampa, vádlója, tanuja.*

Bródy László

— **Sírkönyvtár.** Dr. Friedmann Jónásnak, a Pesti Izr. Hitközség egykori könyvtárosának sírmelegét, október 10-én, vasárnap délelőtt ávatják fel a rákoskeresztúri zsidó temetőben.

— **A Pesti Izraelita Hitközség könyvtára** vasárnap, október 3-án egész nap zárva.

A Nőse Hámizráchi október hó 2-án, délelőtt 11 órakor Laudon-utca 3. sz. alatti kulturtermében Oneg Szablat előadást rendez. Előadók: Gács Teri „Hetik szidra” Prof. Gálcsin „Az aráh hó a modern életben”

— **Műsoros előadás a Borochow-körben.** Ros Hasana alkalmával műsoros előadást rendez a Borochow-kör a Marxista-Cionisták Pártja központi előadóltermében (Andrássy-ut. 89. I.) október 2-án, szombat este 7-8 órai kezdettel. A műsor ifjúság ereje dalokkal és változatos jelenetekkel szerepel a műsor keretében. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

— **Épül az Ország” címmel** a Keren Hajeszod kiadásában, izléses képekkel díszített, ünnepi kiadvány jelent meg az újév alkalmával. Dr. Kálmán Ödön főrabbi, vezércikkében Izrael országa és az új esztendő feladatairól ír. dr. Iszik Ede a Keren Hajeszod elnöksége nevében írtai cikkben üdvözlő a magyar zsidóságot, Jehuda Pollák a németországi táborokban élő zsidók életét ismerteti. A tartalmas kiadványt a Keren Hajeszod magyarországi munkájáról szóló beszámoló és a zsidó állam hétköznapi életét bemutató hírek egészítik ki.

— **Zsidó naptár.** Az „Áhavas Rém” Országos Felebarátai Szerveletegyület a közeledő újév alkalmából megjelentette immár füzethaladtszor szokásos évi kiadványát, mely zsidó naptári tudnivalókkal kapcsolatos, letisztult kivitelben és formában. A kiadvány hitéleti tudnivalókkal, hétköznapi, szombati és kegyeleti imákat, egyházi közléseket, egyesületi és általános zsidó élet vonatkozásait is tartalmazza. Közli a külföldi segélyszervezetek működését, ismerteti a főünnepek jelentőségét. Figyelemreméltó dr. Herschkowitz Fábán rabbi értékes tanulmánya a szeretetről és igazságról. Az egyesület arra kéri azokat, akikhez a kiadvány eljutott, küldjék be annak ellenértékét a 20358. sz. postakártyaképzéstarti csekken az egyesületnek.

— **Keresések hagyatéki ügyekben.** Öv. Berger Dávidné szül. Katz Julia nyírlugasról depótállal, vagy gyermekeit: Berger Róza, — Klein Hermanné szül. Berger Gizella szintén nyírlugosi, és Klein Józsefné szül. Berger Franciska gestlerédei (Szabolcs vm.) lakosokat, vagy törvényes leszármazóikat keresik. Amerikában elhalt édesapjuk: Berger Dávid hagyatéka át tárgyalás alatt. Jelenkezni szólnak, levélben: Magyarok Világszövetsége, Budapest, V. Nádor-utca 12., e hirdetés megjelenésétől számított kettő héten belül.

MINDENNEMU fehérneműjavítás szakszerűen, olcsón vállalkoz. Levelezőlap hirdetése házhoz megyek. Glück Wessely-utca 37. földszint 3.

— **Filmbemutató a Bét-Jakob iskola életéről.** Sabse Lavzmann, a Bét-Jakob iskola szervező izraeli kiküldöttje, a vidéken és a fővárosban, keskenyfilm bemutatót tartott az elmúlt hetekben nagy érdeklődő közönség részvételével, amelyen részletesen ismertette a Bét-Jakob iskola munkáját Európa országaiban és Izraelben. A keskenyfilm eredeti felvételekben mutatja meg, hogy milyen eredményes és fontos kulturális és nevelőmunkát végez a Bét-Jakob iskola, amely a pártok fölött állva, feladatát tüzte ki, hogy zsidó szellemű oktatásban részesítse Izrael országának ifjúságát.

— **Művészhangverseny.** A budapesti V. kerületi Izr. Négyzet október 2-án, este 8 órakor a Zenei-művészeti Főiskola nagytermében nagyzenekar hangversenyt tart, melyen fellépnek: Benster Dező, Schneider Hedy, Pogány Zsuzsa, Garai György, a Birtó vendégzenekar, és a Beregi énekesnő, Zongorán kísér Erdősi Károly. A zenei jevedelmét az Elhagyott Anyák Otthona felállítására fordítják.

Minden hitközség szíves figyelmébe!

Viasszal gyártott 55 cm hosszú, 1/2 kg-os templomgyertyát

azonnal szállítunk hivatalos áron, utánvét mellett. Szakszerű csomagolással gondoskodunk. **SPÉTER VEGYIMŰVEK**, Budapest, XIV., Nűnberg-utca 8.

Enés és vidéke

megmaradt zsidóság 1948 október 10-én délelőtt 11 órakor tartja október 10-én és november 10-én október 10-én.

emlékművének teleplező gyászünnepeket, melyre minden hozzátartozót és jóbarátot elvárja.

Felkémleltos lakásba, azonnal lakást kaphat, 10-12-14 lakosspár vagy egy háló, egyedülálló nőnek. Megköszönhető 4-6 közt. Futó-utca 10. I. 9.

ÜGYES TANULÓLEÁNY felvételt befáras női ruhaszalonba. „Szombattartó 429” jellegre a kiadóra.

Árva leányt

örökbe fogadnánk, férjhez adjuk, vagyomunkat reáiradjuk. „Vallásos vidék” jellegre a kiadóra.

Férjhez adnám,

10-12-14 lakosspár vagy egy háló, egyedülálló nőnek. Megköszönhető 4-6 közt. Futó-utca 10. I. 9.

A VAC HIREI

— **A VAC tornaszakosztály** 4-5 évesen kezd a következő beosztás szerint: a) VII. Wessely-utca 41. sz. iskola tornatermében: hétfőn és szerdán d. u. 5-6 óráig kislányok; 6-7 óráig felnőtt nők; b) XIV. Sz. Domonkos-utca 10. sz. iskola tornatermében: keddi és csütörtök d. u. 5-6 óráig kislányok; 6-7 óráig felnőtt nők; 8-9 óráig férfiak. Beiratkozás a beosztásnak és a VAC központi irodájában (VII. Erzsébet-körút 26.)

Futball: A VAC I. kezdte 6:2

arányban a Sasladi S. C. I.-ot, a vasárnapi Sasladi S. C. I.-ot bajnokot mérkőzésen.

A VAC I. október 3-án a Kelen-völgy S. C. ellen játszik fél 11 órakor, a keleti pályán.

Utas, VAC kőlyök vízpolosapata 3:0-ra győzött a Sikelemből ellen.

Kosárlabda. Az NB I-ben játszó VAC I. üdvözlője a bajnokságot MAFC elleni mérkőzést 10 kosárlabdával.

Megnősülne

60 évbeli, jólbevezetett üzlet-feladónos, középtermelői költség-gyel, megfelelő hozománnyal. „Borúzet” jellegre a kiadóba.

Magas, barna, Amerikába vándorló feleségel keres, szép intelligens abszolút vallásos leányt vagy gyermek-telen asszonyt (parókás) 32 évesig, lehetőleg képzett szakmával. Némi készpénz, hozománnyal, kimerítő választ, esetleg fényképet. „Express” ha-jó” jellegre a kiadóba.

EGYEDÜLLŐ, csinosnak mondható, intelligens, vagyonos, 43 éves uriasz: szony keres magához illő, abszolút rendelt családi és anyagi viszonyok között élő nőt.

Élettársnak.

„Zsidóélet” jellegre a kiadóba.

Amerikai állampolgárnő,

jó zsidóérzésű leány, itt férjhez menne 35-40 éves férfhez, akét kivinne magával. „Mérnök, orvos előnyben” jellegre a kiadóba.

A HAPOEL M. S. E. hírel

Itt csapatunk a múlt héten szép jellekkel és a csatlósor állandó eredményes támogatásával 2:1 (5:1) arányban győzte le a ZAC itt csapatát.

Labdarúgó első csapatunk a Z. Danuvia csapatával került szembe. A félidő (2:2) döntetlen eredménnyel fejeztük be. Az igazi küzdelem a félidő után kezdődött. Játékosaink keményen megharcoltak a győzelemért, amit sikerült 6:2 arányban elérni.

Itt csapatunk e héten is folytatta győzelmi sorozatát. A MESZARTOT 2:4 (2:0) arányban verte le.

Népi roplabda bajnokságban a szolnoki kerületi bajnokságban a Hapoel csapata második lett. A debreceni női roplabda csapata első helyezett érte el.

A Hapoel úszóversenyét a cionista mozgalmak ifjúságával e hét vasárnapján tartotta. E tehetséggutató verseny nagyon szép eredményekkel járt, különösen ha tekintetbe vesszük azt, hogy résztvevői általában 13-18 évesek voltak és a versenyen tréning nélkül vettek részt. Az egyes eredmények a következők: 50 méteres gyors: első Fischer Mena, 50 méteres női hát: első Koll, 100 méteres női mell: első Kutsch Boncsi, 50 méteres női hát: első Eszter Munk, 50 méteres hát: első Harsányi Mária, 50 méteres női mell: első Ofrim Chaja, 100 méteres gyors: első Hermann Simon, 100 méteres női mell: első Klinger Alice, 50 méteres mell: első Ari, 100 méteres hát: első Weisz Mária.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (óránjavítás)

VII., Wesselényi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

NÉTELI Tel.: 422-345. ELADÁSI

Amerikai állampolgár

csinos, jólelkű hugomat férjhez adnám 40-50 év közötti urhoz. Lehetőleg mérnök vagy egyéb ipari szakértelennel rendelkező művel, intelligens, minden információt kibírók jelentkezzenek „4 hétig maradok” jellegre a kiadóba.

ZSIDÓ URİKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII., Alsóerdősor 8. sz. 2.
Telefon: 221-349.

45 ÉVES, nőllen, érettségizett, szombatharító, jelentős állásban vagyok, beöszülnek üzletbe, vagy bármilyen jó szakmába, hol közreműködhetnék. Tíz ezer forintom van. „Szigorúan szombatharító” jellegre a kiadóba.

Férjhezmenne

jómegjelenésű, finomlelkű, 50 éves uriaszony hozzáillő, korrekci urienberhez. „Uj év” jellegre Boroshoz, Andrásy-ut 54.

Férjhezadnám

leányom, öröklakással, tízezerrel, esetleg nagy feladapba beöszüléssel, „Korrekci 415” jellegre a kiadóba.

Társaság hiányában ezúton keres élettársat jó családból való, intelligens, csinos, magas, jó állásban levő, minden információt kibíró urinó, olyan komoly 40-50 év közötti urienber számérvében, aki hasonló önkritikával rendelkezik. „Baldog uj év” jellegre a kiadóba.

CSINOS, jójövédelmű urinó lelkészsad, férjhezmenne egyszilencitával bíró, korrekci, 52-56 éves urhoz. „Jólelkű, intelligens legyen” jellegre Boroshoz, Andrásy-ut 54.

Sógornóm 29 éves, igen csinos, házias, minden információt kibíró kereskedő leánya férjhez menne. „Hozomány is van” jellegre a kiadóba.

36 ÉVES musz özvegye férjhez menne némi hozománnyal és butorral, iparoshoz vagy gazdálkodóhoz. Egy 7 éves gyermekem van. „Szombatharító legyen” jellegre.

SZÉP, fiatal, jó állásban levő fényképésmesternő hugomat hozománnyal FÉRJHEZADNÁM diplomához vagy szakemberhez. „Baldog jövő” jellegre a kiadóba.

VALENTIN SIRKÖÜZEM Alapítva 1898. évben
Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Uj közfemetőnél). Tel.: 182-627
MODERN MŰKÖ-, MÁRVÁNY- és GRANIT-SIREMLEKEK,
MECÉVÉK nagy választékban a legolcsóbban.

A zsinagóga naptára

Szeptember 30, csütörtök: Elul 26, péntek: 27, szombat: 28, vasárnap: 29, (Ujév előestéje), hétfő: Tisri 1, (Ujév első napja),

kedd: (Ujév második napja), szerda: 3, csütörtök: 4.

Szombaton, október 2-án bed szidra: Vájélech, háftóra: Hóseu XIV., 2-10.

Pesti imaidők

	Dohány	Kun- bach	Bethlen	Csáky	Dózsa	Nagy- fuváros	Páva	Zugló	Fü- érház	Leány- árház	Ágók	Ágók
Péntek este	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27
Szombat reggel	7/15	7	7	7	7	8	9	7	7/15	7	7	7
Szombat délelőlt	10	10	10	10	10	—	—	10	10	10	10	10
Szombat délután	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	6	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27
Szombat este	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Vasárnap reggel	1/27	1/27	6	6	6	1/28	6	1/27	1/27	1/27	1/27	1/27
Ros Hasonó I. este	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26
Ros Hasonó I. reggel	8	1/27	7	7	7	7	7	7	8	7	7	7
Ros Hasonó I. délután	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Ros Hasonó II. este	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Ros Hasonó II. reggel	8	1/27	7	7	7	7	7	7	8	7	7	7
Ros Hasonó II. délután	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26	1/26

Ünnep kimenetele 600

Hétköznap reggel 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7
Hétköznap este 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26 1/26

Péntekesli gyertyagyújtás: 6 óra 5 perccor.

A budai istentiszteletek rendje:

Október 1., péntek reggel 7/7 órakor Szilchhaus; október 1., péntek este 6 órakor, október 2., szombat d. e. 1/21 órakor; október 2., szombat d. e. 1/27 órakor, macheda-márv; október 3., vasárnap reggel 7/7 órakor, Zschaut hírsz orev Ros Hasonó, október 3., vasárnap este 5 órakor, Ros Hasonó előestéje; október 4., Ros Hasonó első napja reggel 1/28 órakor; október 4., hétfő d. e. 1/24 órakor, macheda, utána Tásch; október 4., hétfő este 5 órakor, márv; október 5., kedd reggel 1/28 órakor, Ros Hasonó második napja; október 5., kedd este 1/25 órakor, macheda-márv; október 6., szerda

reggel 1/27 órakor, Gedábjáha háftor; október 6., szerda d. e. 1/25 órakor, macheda-márv; október 7-8., csütörtök, péntek reggel 1/27 órakor, este 5 órakor, macheda-márv; október 8., péntek este 1/25 órakor, Sábász suvó (praktikáció, október 9., szombat d. e. 1/24 órakor, Sábász suvó; október 9., szombat d. e. 1/25 órakor, macheda, Sábász suvó irasnyagvárás; október 10., vasárnap reggel 7 órakor, — Istentiszteletek helye: III., Kuthi Zsigmond u. 49. XI., Bocskai-ut 37. II., Pó u. 12. sz. a főútnak az alja és pénteken este, II., Torockó-u. 6b. sz. a imaházban, főútnak az alja péntek este és szombat reggel 9 órakor.

Társasági legdiszkrebb házasságközvetítő. Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-980

Csinos, jómódu, központi fekvésű főbérleti lakással, foglalkozással bíró uriaszony

férjhezmenne

50-56 éves, posztomán urhoz. „Diplomás özvegy” jellegre a kiadóba.

Ötven éves

vidéki kereskedő, H ezerrel

benősülne

„Lehetőleg vidéki 418” jellegre a kiadóba.

NŐSÜLNE svájci állampolgár, 28 éves, középtermelői kereskedő. Keres hozzáillő, vallásos-orihodox családból való jómódu leányt. Választ német nyelven „Zukunft” jellegre Zürich 6 (Poste restante).

48 éves termény- és gyümölcs-kereskedő

vagyok, hozzáillő, üzlethez illő asszonnyal megismerkednék, házasság céljából. „Hozomány” jellegre a kiadóba.

Megfelelő élettársat ajánl

előjegyzésben, Centrum házasságközvetítő iroda. Felvilágosítás kedőlől—hetig, vagy saját nővére címzett felbelyezett borítók ellenében Podmanicky-utca 27. földszint. Ténz-körut sarok, Nyugatinál

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal

VII., Sip-utca 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felolts szerkesztő és felolts kiadó:

ROOZ REZSÓ

Beküldött kéziratokat nem öri-zünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak:

Egy hónapra 5 Ft
Negyedévre 15 Ft
Félévre 30 Ft
Egész évre 60 Ft
Külföldre: 1 hónapra 7 Ft

Postafelrakárkpenziári csekk-számla: 26.200.

Nyomatott a Globus nyomda műtő-letet körforrásban.

Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Felolts vezető: Endas Ferenc.